

2010. gada rudens

www.lu.lv

Jauno biologu iesvētības Kolkā

Mecenāta «Ferrari»
centīgo studentu
atbalstam

Kā tapa Humanitāro
zinātņu fakultāte

Radošās aktivitātes,
sports un korporācijas
jaunajiem studentiem

L. Kalvāns – fiziķis,
ceļotājs, dziedātājs
un skolotājs

2010. gada 28. septembrī aprit 91 gads
kopš Latvijas Universitātes dibināšanas

1/9 ceļa līdz nospraustajam mērķim

21. gadsimta otrās desmitgades sākums Latvijas Universitātes (LU) akadēmiskai saimei ir devis jaunus izaicinājumus. Nesen apstiprinātajās LU stratēģijas pamatnostādņēs minēts: «Latvijas Universitāte savā simtgadē – Eiropas labāko universitāšu pirmajā simtā.» Šī simtgade pienāks pēc deviņiem akadēmiskiem gadiem. Tas nozīmē, ka šogad pamatstudijas uzsākušajiem studentiem pēc sekmīgas bakalaura, maģistra un

doktora studiju pabeigšanas var pavērties lieliskas akadēmiskās karjeras iespējas mūsu *Alma Mater*. Lai to nodrošinātu, mums visiem kopā 2010./2011. akadēmiskajā gadā ir jāveic vismaz 1/9 no ceļa, kas tuvinās šim LU nospraustajam mērķim.

Kauliņi ir mesti! Ir veiktas nopietnas iestrādes. Pēdējo mēnešu laikā Senāts ir apstiprinājis LU Stratēģisko plānu, Personāla (darbinieku) rīcībpolitiku, Valodu politiku. Tiek gatavotas jaunas iniciatīvas kvalitātes vadības un finanšu vadības jomā. Pirmo reizi šogad LU studijas uzsāk vidusskolu beidzēji, kuri ir piedalījušies vienotajā uzņemšanā pamatstudiju programmās LU, Rīgas Tehniskajā universitātē un Latvijas Lauksaimniecības universitātē.

Mūsu starta pozīcijas vājina ekonomiskā krīze. Varam jautāt – vai krīze ir vairāk drauds vai izaicinājums? Domāju, ka krīze mums vairāk ir izaicinājums studēt, pēģīt un strādāt ar vēl lielāku atdevi. LU varēs ierindoties Eiropas universitāšu pirmajā simtā, ja šādu uzdevumu nospraudīs katra fakultāte, katra Universitātē pārstāvētā nozare un katrs no mums savā jomā. Faktiski dažādu nozaru akadēmiskais potenciāls pašlaik vēsturisku apstākļu dēļ nav vienāds. Tāpēc Universitātes lideriem būtu jāiekļūst varbūt labāko Eiropas universitāšu piecdesmitniekā, lai liktu sasparoties atpakaļ palicējiem.

Neaizmirsīsim, ka arī mūsu partneri un konkurenti Latvijā, Baltijas jūras reģionā un Eiropā plāno attīstību. Jau notiek aptaujas un diskusijas, kāds pēc 10–15 gadiem būs zināšanu trijstūris – zinātniskā pētniecība, inovācijas, izglītība; kāda būs augstākās izglītības un zinātnes organizāciju attīstība, veidojot reģionālus un virtuālus klasterus?

Jaunais akadēmiskais gads nes izaicinājumus arī visai Latvijas augstākās izglītības sistēmai, kurā LU ir viens no svarīgākajiem spēlētājiem. Nesen Ministru kabinetā apstiprinātajā Pasākumu plānā nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012. gadam iezīmēti tuvākie uzdevumi studiju un zinātniskās darbības kvalitātes jomā, augstākās izglītības internacionalizācijā un eksportspējas paaugstināšanā, kā arī integrācijā ar tautsaimniecību un sabiedrības attīstību.

Novēlu mums visiem – studentiem, maģistrantiem, rezidenti, doktorantiem, akadēmiskajam un vispārējam personālam –, uzsākot LU deviņdesmit otro akadēmisko gadu, apzināties pārmaiņu nepieciešamību. Tikai pilnveidojoties un godprātīgi darot savu darbu, katrs no mums un mēs visi kopā varēsim īstenot izvirzītos uzdevumus. Lai mums veicas!

Profesors Juris Krūmiņš,
LU mācību prorektors

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

http://www.lu.lv/almamater

Izdevumu sagatavojošs:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2010

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

ISBN 978-9984-825-70-0

Atbildīgās par izdevumu:
Gundega Krakopa, Keta Selecka-Trušinska

Korespondentes:
Kitija Balcare, Elīna Belova, Anna Platpīre, Kristīne Velika

Tulkojums angļu valodā: Humanitāro zinātņu fakultātes
profesionālo studiju programmas «Tulkotājs» studente
Sanita Fadējeva

Vāka foto: Voldermārs Spuņģis

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Saturs

Dana Vilistere

**Vasaras nometne izciliem filozofijas un
kognitīvo zinātņu prātiem**

3

Santa Margeviča

No bibliotēkas uz laboratoriju

5

Kitija Balcare

**Jānis Priedkalns: esmu optimistisks par
Latvijas nākotni**

8

Kitija Balcare

Dabas aicinājums bioloģiem Kolkā

12

Anna Platpīre

Kā tapa Humanitāro zinātņu fakultāte

16

Gundega Krakopa

Krievija – vai mūžam neapbrēķināma?

19

Elīna Belova

**Starptautiskā izaugsme Ekonomikas un
vadības fakultātē**

22

Kristīne Velika

Fizika kā pasaules izprašana

25

Keta Selecka-Trušinska

Nestāvi malā! Nāc un iesaisties!

28

**Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē
no 2010. gada maija līdz septembrim**

30

Prof. Roberts Brendoms (vidū), prof. Deivids Beisekers (labajā pusē)

Vasaras nometne izciliem filozofijas un kognitīvo zinātņu prātiem

Dana VILISTERE,

LU Filozofijas doktorantūras studente

No 19. līdz 29. jūlijam Latvijā, Pumpuros, norisinājās Otrā starptautiskā vasaras skola kognitīvajās zinātnēs un semantikā, ko organizēja LU Sociālo zinātņu fakultātes Kognitīvo zinātņu un semantikas centrs sadarbībā ar Kanzasas Valsts universitāti ASV.

Desmit dienas 20 studenti no Latvijas, Čehijas, ASV, Kanādas, Lielbritānijas, Itālijas, Krievijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas aizvadīja ļoti intensīvā darbā. Šogad vasaras skolas dalībnieku vidū bija divi lektori, vairāki pēcdoktora studiju pārstāvji un doktoranti, kuri specializējās jomās, kas ir tieši saistītas ar prof. Brendoma attīstītajām tēmām filozofijā, kā arī pāris maģistrantūras studentu. Studenti pārstāvēja Helsinku, Kembridžas, Oksfordas, Kaligari, Mančesteras, Berlīnes u. c. universitātes. Latvijas Universitāti vasaras skolā pārstāvēja filozofijas bakalaura 3. kursa studente Marģa Turkopule un filozofijas maģistrs Māris Skujevskis.

Šī gada tēma bija analītiskais pragmatisms un tā izpausmes semantikā un loģikā. Skolas pasniedzēji bija pats analītiskā pragmatisma pamatlicējs prof. Roberts Brendoms (*Robert Brandom*) (Pitsburgas Universitāte, ASV), kā arī viņa koncepcijas sekotāji un attīstītāji – prof. Henrijs Džekmens (*Henry Jackman*) (Jorkas Universitāte, Toronto), prof. Deivids Beisekers (*David Beisecker*) (Nevadas Universitāte, Lasvegasa), prof. Marks Makkolaks (*Mark McCullagh*) (Ontario). Vasaras skolas tēmas plašākā kontekstā izvērsa izcilā loģikas filozofe prof. Daniele Makbeta (*Danielle MacBeth*) (Haverforda koledža) un viens no vadošajiem mūsdienu semantiķiem prof. Maikls Glanzbergs (*Michael Glanzberg*) (Kalifornijas Universitāte, Deivisa).

Akadēmiskās izcilības inkubators

Prof. Roberts Brendoms ir izcilības profesors (*Distinguished Professor*) Pitsburgas Universitātē, Amerikas Zinātņu akadēmijas loceklis, daudzu nozīmīgu monogrāfiju un publikāciju autors, t. sk. *Making It Explicit: Reasoning, Representing, and Discursive Commitment* (1994), *Articulating Reasons: An Introduction to Inferentialism* (2000), *Between Saying and Doing: Towards an Analytic Pragmatism* (2008), *How Analytic Philosophy Has Failed Cognitive Science* (2010) u. c. Viņa pētnieciskās intereses ir saistītas ar pragmatismu, semantiku, loģikas, valodas un psihs filozofiju, kā arī ietver pētījumus ideju vēsturē par tādiem filozofiem kā Kants, Hēgelis, Frēge, Vitgenšteins. Prof. Brendoms vasaras skolā ne vien lasīja lekcijas, kas aptvēra viņa pētniecisko darbu (analītisko pragmatismu, loģisko ekpresīvismu un semātisko inferenciālismu), bet arī vadīja seminārus un piedalījās diskusijās, kuru laikā studentiem bija unikāla iespēja paša Brendoma vadībā iegūt padziļinātu ieskatu vienā vai otrā viņa koncepcijas aspektā, iesaistīties kritiskā to izvērtējumā, kā arī iepazīties ar jaunākajām un aktuālākajām atziņām valodas filozofijā un kognitīvajās zinātnēs analītiskā pragmatisma kontekstā.

Kopumā skolas darbs tika organizēts tādējādi, ka iepriekš studentiem tika izsūtīta literatūra, kuras apgūšana bija mājās darbs. Savukārt lekcijas un semināri tika tematiski strukturēti, balstoties uz aplūkojamo literatūru. Pasniedzēju vadībā (tie bija vieni no savas jomas labākajiem speciālistiem) studenti attīstīja arī dažādas akadēmiskās kompetences, kas nepieciešamas, lai sasniegtu izcilību zinātnē, – prasmi argumentēti un kritiski izvērtēt pētāmo materiālu, spēju skaidri formulēt problēmu un argumentēti izklāstīt savu viedokli u. c. Viena no skolas pamatidejām ir attīstīt augstu akadēmiskās rakstības standartu, proti,

Prof. Roberts Brendoms

studenti paralēli lekcijām un semināriem kāda skolas pasniezdēja virsvadībā izstrādā savu gala darbu jeb eseju, kas gan satura, gan formas ziņā var tikt publicēts akadēmiskā izdevumā. Tādējādi vasaras skola ir kā tāds akadēmiskās izcilības inkubators, kas veicina jauno zinātnieku iesaistīšanos pētnieciskajā darbā un integrāciju attiecīgajā jomā starptautiskā līmenī.

Bez semināriem un lekcijām tika organizēti arī nelieli simpoziji, kuru laikā pasniedzēji iepazīstināja studentus un kolēģus ar savu pētniecisko darbu un aktuāliem projektiem, ar kuriem viņi tagad strādā, sniedzot ieskatu savu universitāšu pētnieciskajā darbībā un tās organizācijā. Vakari ārpus plānotajām aktivitātēm tika pavadīti daudzās rosinošās un interesantās neformālās sarunās.

Ārpus ierastās «kastītes»

Šogad ielūgtais vasaras skolas direktors bija prof. Henrijs Džekmens, kurš savulaik izstrādājis disertāciju pie prof. Brendoma Pitsburgas Universitātē. Raksturojot vispārējo vasaras skolas koncepciju, viņš norādīja, ka tās galvenais uzdevums ir veidot tādu kā tiltu starp Ziemeļamerikas prestižākajām un ietekmīgākajām doktorantūras programmām filozofijā un akadēmisko vidi plašākā kontekstā, ko arī pārstāv un veido skolas dalībnieki – gan studenti, gan pasniedzēji. Džekmens arī atzīmēja, ka vasaras skolu rīkošana nav ierasta prakse ASV un viņš pats ne vien esot ieguvis vērtīgu pieredzi, bet arī pārliecību par šādu pasākumu organizēšanas nepieciešamību. Pirmkārt, šāda veida skolas dod iespēju sanākt kopā studentiem, jauniem, kā arī pieredzējušiem pētniekiem, ko vieno kopīgas pētnieciskās intereses. Svarīgi ir arī tas, ka izvēlētas vasaras skolas tēmas ir par mūsdienu filozofiju un ar to saistīto jomu aktuālajām diskusijām par to, kas notiek tieši tagad. Otrkārt, pozitīvi ir tas, ka skolas dalībnieki ir no dažādām valstīm, pārstāv dažādas

Vasaras skolas dalībnieki ceļā uz jūru

Prof. Marks Makkolaks

universitātes, kā arī tiem ir atšķirīga sagatavotība un pieredze. Šī dažādība dod jaunu skatpunktu uz aplūkojamo problēmu, dod iespēju paskatīties uz lietām citādā gaismā. Viņš atzīmē, ka, esot savā fakultātē, pārstāvot noteiktu skolu, mēs apgūstam ne vien veidu, kā strādāt ar pētāmo materiālu, bet arī to, kādas problēmas un argumenti ir būtiski, nozīmīgi vai arī gluži pretēji. Līdz ar to ikvienam, kurš apguvis akadēmiskās iemaņas un zināšanas pēc kādas noteiktas tradīcijas un noteiktā skolā, ir ļoti veselīgi redzēt, ko un kā dara citi, lai paskatītos ārpus ierastā ietvara – «kastītes», tādējādi paplašinot savu pieredzi.

Ar skatu uz nākotni

Šī gada skolas centrā bija Pitsburgas Universitāte un pitsburgieši ar prof. Brendomu priekšgalā. Pagājušajā gadā tika pārstāvētas Brauna (Brown) Universitātes pētniecības aktualitātes, klātesot un līdzdarbojoties izcilajam psihes filozofijas pētniekam prof. Džegvonam Kimam (*Jaegwon Kim*). Pagājušā gada tēma bija mentālā cēlonība un reduktīvais skaidrojums, jautājot, kādā veidā psihe ietekmē ķermeni un kādā veidā psihe un ķermenis mijiedarbojas. Nākamais gads būs Prinstonas Universitātes gads. Kognitīvo zinātņu un semantikas centra direktors Dr. Jurgis Šķilters, runājot par nākamā gada vasaras skolu un vispārējo koncepciju, norāda: «Vasaras skolas mērķis ir katru gadu pievērsties kādai kognitīvo zinātņu pamattēmai, piesaistot to akadēmisko tradīciju, skolu, kuras ietvaros tā ir izveidojusies. Tā arī nākamgad studentiem būs iespēja klātienē sadarboties ar Prinstonas Universitātes profesoru Gideonu Rozenu (*Gideon Rosen*) un citiem nozīmīgiem filozofiem un kognitīvo zinātņu pārstāvjiem par tēmu «saturis valodā un psihē». Savukārt 2012. gadā pievērsīsimies komunikācijas, valodas un kognitīvo zinātņu saskarsmes punktam, t. s. relevances teorijai, kuru pasniegs pats šīs teorijas pamatlicējs Dans Sperbē (*Dan Sperber*) no Parīzes.»

Post factum

Marta Turkopule, LU filozofijas bakalaura 3. kursa studente, atskatoties uz vasaras skolā pavadīto laiku, atzīmēja, ka viņa ir ieguvusi ļoti interesantu un vērtīgu pieredzi no dažādiem aspektiem. Pirmkārt, pozitīvi pārsteidza veids, kā tiek pasniegtas lekcijas, strādāts ar aplūkojamo materiālu, un tas, ka darbs notiek ļoti augsta līmeņa pasniedzēju vadībā. Tika arī apskatīta ļoti plaša literatūra, aktuālās problēmas valodas filozofijā. Otrkārt, ļoti noderīgi ir tas, ka dalībnieki pārstāv tik dažādas universitātes un valstis. Tas dod iespēju paplašināt redzesloku, jo noris ļoti interesanta pieredzes apmaiņa. Sarunās ar studentiem no citurienes tiek iegūts vērtīgs viedoklis par šajās universitātēs notiekošo. Marta norādīja, ka ieguvums no vasaras skolas ir arī vairākas jaunas ierosmes un idejas, ko viņa cer izmantot, izstrādājot savu bakalaura darbu.

Vasaras skolas dalībnieku vidū bija arī Monika Kreile, kura ieguvusi bakalaura grādu Mančesteras Universitātē un šogad uzsāks maģistrantūras studijas Oksfordas Universitātē lingvistikas specialitātē, un Pjetro Saliss (*Pietro Salis*), pēcdoktora studiju pārstāvis no Kaligari Universitātes. Monika kā vienu no vasaras skolas plusiem atzīmēja starpdisciplināro ievirzi. Kaut arī viņa savās studijās līdz šim nebija tieši saskārusies ar analītisko pragmatismu kā noteiktu skatījumu uz valodu, izpratni par to, kāpēc veiksmīgi noris un vispār ir iespējama komunikācija u. c., vasaras skola viņai deva iespēju paskatīties uz valodu no citas perspektīvas, ārpus lingvistikas pieņemtā ietvara, kā arī atrast valodas filozofijas saskarsmes punktus ar lingvistiku. Savukārt Pjetro uzsvēra milzu personīgo izaugsmi un ieguvumus, kas saistīti ar viņa pētniecisko darbu. Vispirms viņš atzīmēja, ka tā tiešām ir unikāla iespēja desmit dienas intensīvi strādāt kopā ar prof. Brendomu un citiem augsta līmeņa pasniedzējiem, it īpaši tāpēc, ka viņu interesē semantikas un modālā inferenciālisma saistījums. Tāpat arī vērtīga bija iespēja prezentēt savu pētniecisko darbu, pārbaudīt to ļoti ziņošanas un labi sagatavotas auditorijas priekšā.

Foto: Niklass Mellers (*Niklas Möller*)

LU Sociālo zinātņu fakultātes Kognitīvo zinātņu un semantikas centrs izveidots 2005. gadā (līdz 2010. gada vasarai darbojās Vēstures un filozofijas fakultātē) un organizē starpdisciplinārus pētījumus, konferences, vasaras skolas, simpozijus un citas aktivitātes.

Summer School for Great Minds in Philosophy and Cognitive Sciences

The Second Graduate International Summer School in Cognitive Sciences and Semantics took place in Pumpuri, Latvia, from 19th to 29th July. It was organized by the Centre for Cognitive Sciences and Semantics of the Faculty of Social Sciences, University of Latvia, in cooperation with Kansas State University, USA. Twenty students from Latvia, Czech Republic, USA, Canada, United Kingdom, Italy, Russia, Finland, Germany and Sweden spent ten days working intensively. This year the summer school participants included two lecturers, several representatives of postdoctoral studies, doctoral students specializing in spheres closely related to the philosophical topics developed by prof. Robert Brandom as well as a couple of master students. The students represented the universities of Helsinki, Cambridge, Oxford, Calgary, Manchester, Berlin, etc. This year's topic was analytic pragmatism and its manifestation in semantics and logic.

No bibliotēkas uz laboratoriju

Interaktīva izstāde LU Lielajā aulā dabaszinātņu un matemātikas nedēļas laikā šā gada augustā

Foto: Kristīne Auniņa

Santa MARGEVIČA, projekta speciāliste

No šī gada 17. līdz 23. augustam visā Latvijā aizvadīta dabaszinātņu un matemātikas nedēļa «Domā citādāk! Eksaktāk!», kuras laikā ikvienam interesentam bija iespēja iepazīties ar valstī veiktajām izmaiņām dabaszinātņu un matemātikas izglītībā, piedaloties interaktīvā izstādē, konferencē, publiskās lekcijās un Atvērto durvju dienā 53 Latvijas skolās.

Dabaszinātņu un matemātikas nedēļa atspoguļoja izglītības reformu rezultātus, kuras pēdējo gadu laikā īstenojusi Izglītības un zinātnes ministrija un Valsts izglītības satura centrs projektā «Dabaszinātnes un matemātika» (turpmāk – projekts) kopā ar sadarbības partneriem. Dabaszinātņu un matemātikas nedēļa ir tikai viens no pasākumiem, kas projekta laikā īstenots sadarbībā ar LU. «Piecu gadu laikā no kolēģiem esam kļuvuši

par draugiem, jo darbojamies ar vienu mērķi, lai dabaszinātņu un matemātikas mācību process skolās kļūtu pievilcīgāks,» savā runā, uzstājoties plenārsēdē dabaszinātņu un matemātikas nedēļā, teica LU rektors Mārcis Auziņš.

Projekts aizsākts 2008. gadā, un to īsteno Valsts izglītības satura centrs. Šis projekts turpina uzsāktās reformas dabaszinātnēs un matemātikā 10.–12. klašu posmā*, pilnveidojot fizikas, ķīmijas, bioloģijas un matemātikas mācību saturu 7.–9. klašu posmā.

Viens no būtiskākajiem projekta daudzpusīgo pasākumu vadmotīviem ir veicināt jauniešos interesi un izpratni par matemātiku un dabaszinātņu nozarēm, jo interese apgūt šīs jomas ir būtisks priekšnosacījums, lai skolēns izvēlētos turpināt karjeru zinātņu un tehnoloģiju ietilpīgajās nozarēs. Ne mazāk svarīgi katram indivīdam ir pilnveidot izpratni par dabā un apkārtējā dzīvē notiekošajiem procesiem, kā arī skolā iegūtās zināšanas prast lietot dzīvē.

Jaunie skolotāji un mācību saturs

Viens no intereses un izpratnes veicināšanas paņēmieniem ir mācību procesa reorganizācija:

- no zināšanu sniegšanas uz mācīšanās prasmju apgūšanu,
- no zinātniskām zināšanām un algoritmiem uz skolēna paša atklājumiem un viņam svarīgām zināšanām un prasmēm,
- no skolēna kā pasīva mācību procesa dalībnieka uz aktīvu, par savu mācīšanos atbildīgu skolēnu,
- no skolotāja kā zināšanu devēja uz skolotāju kā konsultantu.

Lai piesaistītu pētniekus mācību satura izstrādei un ekspertēšanai, kā arī jauno skolotāju sagatavošanai, projekta speciālisti turpina 2005. gadā uzsākto sadarbību ar Latvijas Universitāti.

Projekts un LU veiksmīgi sadarbojas vairākos virzienos: veicina skolēnu interesi par dabaszinātnēm un matemātiku, pilnveido dabaszinātņu un matemātikas skolotāju studiju programmas, organizē pētījumus, veido modernizētā mācību satura metodisko nodrošinājumu dabaszinātņu un matemātikas mācību priekšmetos, kā arī citos virzienos.

Lai veiksmīgāk sagatavotu jaunus dabaszinātņu un matemātikas mācību priekšmetu skolotājus, sadarbībā ar LU docētājiem ir pilnveidotas studiju programmas un izveidotas vairāk nekā 50 studiju nodarbības katrā dabaszinātņu un matemātikas didaktikas kursā. Savukārt, lai jaunā modernizētā mācību programma tiktu sekmīgi ieviesta skolās visā Latvijā, projekta eksperti kopā ar LU mācītājiem piedalās kvalitatīvas pedagoģiskās prakses organizēšanā topošajiem matemātikas,

fizikas, ķīmijas un bioloģijas skolotājiem. LU pedagoģijas studentiem tiek sniegta iespēja praktizēties projekta atbalsta skolās un izmēģinājumskolās, kas apgādātas ar skolotāju atbalsta materiāliem, jaunākajām informācijas tehnoloģijām un laboratorijas iekārtām. Šajās skolās strādā 25 īpaši darbam ar jaunajiem skolotājiem sagatavoti dabaszinātņu un matemātikas skolotāju mentori.

LU docētāji ir arī projektā izstrādātā mācību satura, skolotāju metodiskā nodrošinājuma un profesionālās pilnveides programmu eksperti.

Tuvāk praktiskajai zinātnei

Lai veicinātu skolēnu interesi par dabaszinātnēm un matemātiku, projekta dalībnieki sadarbībā ar LU un Rīgas Tehnisko universitāti šī gada 3. un 4. februārī organizēja pasākumu Latvijas skolu jauniešiem «Domā citādāk! Eksaktāk!». Pasākuma iecere bija arī parādīt, kā skolā iegūtās zināšanas iespējams izmantot zinātniskajā darbībā un inovatīvajā uzņēmējdarbībā.

Pasākumā piedalījās skolēni un viņu skolotāji no 32 projekta atbalsta skolām, lai divu dienu laikā tiktos ar Latvijas zinātniekiem, apmeklētu dažādas laboratorijas un uzņēmumus, lai uzzinātu, kāda ir zinātnieka ikdiena, kādas prasmes un zināšanas zinātniekam nepieciešamas darbā, kā top jauni zinātniski atklājumi un kā tie tiek izmantoti uzņēmējdarbībā.

Apmeklējot dažādas laboratorijas un pētniecības iestādes (LU Augu šūnu bioloģijas laboratoriju, LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūtu, LU Atomu spektroskopijas laboratoriju,

Pasākums «Domā citādāk! Eksaktāk!», kas norisinājās LU šī gada februārī. Foto: Toms Grinbergs

Pasākums «Domā citādāk! Eksaktāk!» LU telpās šī gada februārī
Foto: Toms Grīnbergs

LU Biomedicīnas institūtu, LU Matemātikas un informātikas institūtu, LU Radiācijas ķīmijas laboratoriju, Latvijas Organiskās sintēzes institūtu, LU Cietvielu fizikas institūtu u. c.), kā arī tiekoties ar Latvijas jauniešiem zinātniekiem – Kasparu Kalniņu, Līgu Grīnbergu, Jāni Jaško, Jāni Jaunbergu, Jāni Ancānu un Aivaru Vembri –, jaunieši redzēja skolā apgūto prasmju lietojumu zinātnē, rodot interesi un motivāciju mācīties dabaszinātnes vidusskolā un, iespējams, turpināt studijas, kā arī veidot karjeru zinātnē.

Uzziņai. Projekta aktivitātes

- Projektā izstrādāti skolotāju atbalsta materiāli dabaszinātnēs un matemātikā 7.–9. klasei.
- Projekta darbā iesaistītas 26 projekta izmēģinājumskolas un 33 projekta atbalsta skolas.
- Projektā izstrādātas skolotāju profesionālās pilnveides kursu programmas, un aptuveni 1000 7.–9. klašu dabaszinātņu skolotāji un nozares eksperti projekta īstenošanas laikā apmeklējuši projekta tālākizglītības kursus.
- Projekta laikā sadarbībā ar Latvijas augstskolām pilnveidotas skolotāju studiju programmas un organizētas topošo pedagogu prakses vietas projekta atbalsta skolās.
- Projekta laikā organizēti daudzpusīgi pasākumi, kuri veicina skolēnu interesi par dabaszinātnēm un matemātiku.
- Projektā izstrādāta vidusskolas mācību satura ieviešanas monitoringa sistēma.

Plašāka informācija pieejama projekta interneta vietnē www.dzm.lv.

Skolēni pārbauda erudīciju konkursā «Vai tu zini?» dabaszinātņu un matemātikas nedēļas laikā šā gada augustā
Foto: Kristīne Auniņa

Skolēnu atziņas pēc pasākuma:

- Radās interese par priekšmetu kā zinātni.
- Iespēja saprast dabaszinātnes reālā dzīvē, nevis uz papīra.
- Es nekad nebiju redzējis tik daudz jaunu zinātnieku. Optimistiski un gaiši cilvēki. Viņi ir labs piemērs, kā tiekties apgūt vairāk.
- Visas ekskursijas, demonstrācijas, paraugi bija lieliski. Tie radīja vēlmi mācīties, izprast visu, kas ir mums apkārt!

Darbojoties kopā ar ieinteresētiem skolēniem un tiekoties ar iedvesmotiem skolotājiem, jau tagad redzam dabaszinātņu un matemātikas izglītības pārmaiņu rezultātus. Skaidrs, ka pārmaiņas īstenojas tikai sadarbībā. Projekta speciālisti ir gandarīti par veiksmīgo sadarbību ar LU kolektīvu.

* Vidējās izglītības saturs tika izstrādāts Nacionālās programmas projektā «Mācību satura izstrāde un skolotāju tālākizglītība dabaszinātņu, matemātikas un tehnoloģijas priekšmetos» 2005.–2008. gadā.

From Library to Laboratory

The Week of Natural Sciences and Mathematics «Think Different! Think Exact!» took place throughout Latvia from 17th to 23rd August. During this week everyone had the chance to get acquainted with the changes in natural sciences and mathematics education introduced in the country by participating in an interactive exhibition, conference, public lectures and an open day in 53 Latvian schools. The project began in 2008 and has ever since been implemented by the State Education Content Centre. It continues the reforms in natural sciences and mathematics for grades 10-12, improving the study content of physics, chemistry, biology and mathematics for grades 7-9. One of the key motives for the project's diverse events is to promote the youth's interest in and understanding of mathematics and natural sciences, since it is an essential precondition for choosing a career in science and technology.

ieguldījums tavā nākotnē!

Foto: Toms Grīnbergs

Jānis Priedkalns: esmu optimistisks par Latvijas nākotni

Kitija BALSARE

Uz Latvijas Universitātes Fonda Mecenātu goda sienas Raiņa bulvārī mirdz arī Jāņa Priedkalna vārds. Pēc ilgiem gadiem, nodzīvotiem trimdā dažādos pasaules kontinentos, 1995. gadā viņš atgriezās Latvijā, lai sniegtu savu akadēmisko un politisko devumu Latvijas valstij. Jānis Priedkalns ir pārliecināts, ka gaišie prāti agri vai vēl atgriežas mājās, ka visas krīzes ir pārdzīvojamas un ka joprojām ir sastopami izturīgi latvieši ar stipru raksturu.

– Jūsu ieguldījums Latvijas Universitātes Fondā bija ievērojams, taču savdabīgs. Jūs kļūvat par LU Fonda Zelta mecenātu, pārdodot savu automašīnu «Ferrari», ar ko reiz piedalījāties sacensībās. Kā jūs nonācāt pie šīs domas?

– Cilvēkiem, kas daudzus gadus dzīvojuši ārzemēs, bieži vien ir vēlēšanās kaut ko no sava mūža ieguldījuma atstāt Latvijai. Man arī lielāko daļu darba mūža bija lemts pavadīt ārvalstīs: Austrālijā, Vācijā, Francijā, Anglijā, Amerikā. Latvijā atgriezies tikai tad, kad man jau bija sešdesmit gadu. Līdzās darbam gan Saeimā, kur biju deputāts, gan darbam Apvienoto Nāciju Organizācijā, kur biju Latvijas vēstnieks, gan Latvijas Universitātē un Rīgas Stradiņa universitātē, kur kā mācībspēks strādāju Medicīnas fakultātē, vēlējos kaut ko atstāt Latvijai.

Bija gana daudz labu mērķu, tomēr izvēlējos Latvijas Universitāti. Kādreiz Latvijas Universitātē bija studējuši mani vecāki. Tēvs – veterinārmedicīnu, bet māte – teoloģiju. Ziedojuma izvēle man pašam sniedza lielu gandarījumu. Tā nebija uzpuvšanās, bet gan liels prieks. Mans mērķis bija veicināt gan garīgo un zinātnisko attīstību jaunajā paaudzē, gan arī nacionālo piederības sajūtu.

Latvijas Universitāte vienmēr ir kalpojusi ne tikai zinātnei, tā ir bijusi arī nacionāls spēkavots visai latviešu tautai, un man bija iespēja stiprināt šo spēkavotu.

– Jūs esat strādājis gan Medicīnas, gan Ekonomikas un vadības fakultātē. Kā jūs raksturotu mūsdienu studentus?

– Manuprāt, ir notikusi pozitīva attīstība īsā laikā. 1995. gadā, kad beidzu darbu Austrālijā un ierados Latvijā, pamatā strādāju 6. Saeimā un kā Saeimas pārstāvis Eiropas Padomē, bet pasniedzu arī anatomiju, histoloģiju un embrioloģiju studentiem Latvijas Medicīnas akadēmijā. Laika posmā no 1996. līdz 2006. gadam studentu akadēmiskais līmenis, manuprāt, ir ievērojami audzis. Tas izpaužas kā studentu daudz lielāka kritikas un analīzes spēja. Studenti ir kļuvuši drošāki un pašpārliecinātāki. Starp citu, viņi vairs nepieceļas kājās, kad profesors ienāk auditorijā, kas agrākos laikos bija gandrīz obligāti...

Man patīk tas, ka mūsdienās studenti ir atvērti, ir brīvi saskarsmē ar pasauli, ka viņu pašapziņa ir augusi un ka viņi

attīsta savas analītiskās spējas. Tādā ziņā Latvijas studentu līmenis ir audzis visās fakultātēs. Kopumā man ir labs iespaids par Latvijas studentiem.

– Lai gan studentu akadēmiskais līmenis un akadēmiskie mērķi arvien pieaug, aktuāla problēma, ar ko saskaras atsevišķas valstis, tai skaitā arī Latvija, ir tā saucamais «brain drain» jeb «smadzeņu aizplūšana». Kā jūs vērtējat šo procesu?

– Domāju, ka «smadzeņu aizplūšana» ir atgriezeniska. Ir daudzi jaunie zinātnieki un akadēmiskie mācītājspēki, kuri dodas uz ārzemēm papildināt zināšanas, bet ceru un pieņemu, ka liela daļa atgriezīsies Latvijā. Latvija galu galā ir brīva un demokrātiska valsts, un citviet pasaulē arī nemaz neiet tik viegli. Ar laiku un dzīves pieredzi, kad cilvēks kļūst vecāks, viņš var sākt meklēt atpakaļceļu.

Savādāk gan bija Otrajā pasaules karā, kad cilvēki bēga no Padomju Savienības okupācijas. Arī mana ģimene 1944. gadā devās prom no Latvijas. Līdz 1949. gadam dzīvojām bēgļu nometnēs Vācijā, tad kā trimdinieki emigrācijā Austrālijā un citās zemēs. Tolaik atgriezies Latvijā nozīmēja dzīvot padomju iekārtā vai deportācijā Sibīrijā. To mēs nevēlējāmies. Daudzi latvieši, kuri devās uz Rietumiem bēgļu gaitās, Latvijā bija aktīvi sabiedrības locekļi un tādēļ arī kandidāti deportācijām uz Sibīriju. Varu teikt diezgan droši – ja 1941. gadā nebūtu ienākuši vācieši un ja 1944. gadā mēs ar ģimeni nebūtu atstājuši Latviju, tad es būtu uzaudzis kaut kur Sibīrijā vai jau miris ceļā uz deportācijas vietu.

– Tomēr neilgi pēc neatkarības atjaunošanas Latvijā jūs uzdrošinājāties atgriezties dzimtenē.

– Kad 1991. gada augustā Latvijā tika atjaunota neatkarība, sākām domāt par to, vai vajadzētu atgriezties. Pamest iesākto darbu un mājvietu un bērniem skolu, lai brauktu atpakaļ uz Latviju, nebija viegli. Tomēr man laimējās. Kamēr strādāju Austrālijā, Adelaidas Universitātes Medicīnas fakultātē, mani kā Latvijas pilsoni ārzemēs ievēlēja par deputātu 6. Saeimā. Tad pārcēlos uz dzīvi Latvijā. Arī mana ģimene daļēji sekoja man. Vecākā meita septiņus gadus pavadīja Valmierā. Vēlāk man pievienojās arī mana dzīvesbiedre.

Manuprāt, tagad tie emigranti, kuriem ir iespējas ārzemēs papildināt zināšanas, varēs iegūt labas darbvietas Latvijā, kad ekonomikas krīze būs beigusies. Latvija tomēr ir skaista zeme, ar bagātu kultūru, un cilvēki vēlēties atgriezties. Citādi ir ar tiem cilvēkiem, kuri uz ārzemēm aizbrauc, tikai un vienīgi ekonomisku apstākļu spiesti, un kuri tur neko jaunu neiemācās.

– Ir dzirdēti pretrunīgi viedokļi par augstāko izglītību, kas tiek iegūta Latvijā. Sakiet, kas ir mūsu augstākās izglītības konkurētspēja Latvijā?

– Tas ir galvenokārt atkarīgs no atsevišķām fakultātēm, zinātniskām disciplīnām un programmām. Veselu universitāšu prestižs pasaulē jau kādu laiku vairs netiek izcelts. Mūsdienās aktuāls ir specialitāšu prestižs. Arī ļoti pazīstamās universitātēs visi departamenti un nodaļas nebūs vienādi izcilas; tur gan būs sastopami izcili zinātnes centri.

Līdz ar to par augstāko izglītību Latvijā kopumā runāt ir grūti; mums arī ir izcili zinātnes centri, bet, manuprāt, šiem centriem noteikti ir jāsadarbojas ar līdzīgiem centriem ārzemēs.

– Ko tādā veidā mēs iegūstam?

– Ja mēs paši uz savu roku mēģinām tepat veidot kādu izcilu zinātnes centru, tad tas nav auglīgi, jo zinātne pēc būtības ir starptautiska. Tāpat publicēšanās reģionālos zinātniskos žurnālos ir problemātiska. Ieejot starptautiskā zinātniskā apritē,

publikācijas šādos reģionāla rakstura žurnālos parasti ignorē. Svarīgi gan ir, vai ar jūsu vārdu ir saistīti darbi kādā no pasaulē izciliem zinātnes centriem un publikācijas labākajos izdevumos.

Tādējādi mums būtu liels ieguvums strādāt kopā ar citiem izciliem zinātnes centriem. Mēs varētu pētīt vienu problēmu vai īstenot vienu kopīgu projektu, piemēram, eksaktajās zinātnēs veicot atsevišķas analīzes Latvijā, citas, teiksim, bioķīmiskās, analīzes Upsalā, morfoloģiskās analīzes Getingenē, bet epidemioloģisko pētījumu Bostonā. Veikt vienu kopīgu pētījumu, nodrošinot labu zinātnisku kvalitāti un publicēšanās iespējas pasaules labākajos zinātniskajos žurnālos. Nemeklēsim apmierinājumu tikai lielā skaitā publikāciju, bet gan labas kvalitātes darbos.

Domāju, ka mēs ļoti veiksmīgi varam iesaistīties šo centru zinātniskā darbā pasaules mērogā.

– Jūs minējāt, ka agrāko universitāšu prestižu nomaina profesiju prestižs. Kāds ir jūsu redzējums par profesiju nozīmi tuvākajā nākotnē? Vai gaidāmas ievērojamas izmaiņas?

– Ekonomiski grūtākos laikos vienmēr ir vērojama koncentrēšanās uz pragmatiskām studijām un zinātnēm. Pašlaik tās varētu būt inženierzinātnes, lauksaimniecība, informatika, medicīna. Iespējams, humanitāro zinātņu speciālistu darba iespējas pašlaik ir atstātas novārtā, bet tieši šajās disciplīnās mums ir lielākais studētgrībētāju skaits. Ar laiku šai anomālijai vajadzētu pašai noregulēties.

Blakus zinātniskajai kompetencei darba iespēju ziņā svarīgas ir arī svešvalodu zināšanas, vispirms jau starptautiskās angļu valodas prasme, kā arī vācu, franču, spāņu, krievu un citu valodu zināšanas.

– Tagad virmo diskusijas par to, ka svešvaloda bērniem ir jā māca jau no pirmās klases.

– Tam varu piekrist. Vēlos gan uzsvērt, ka valsts finansētās skolās visām mācībām būtu jānotiek tikai valsts valodā, kā tas ir visur citur pasaulē. Un šai kārtībai jāpastāv jau no pirmās klases. To var īstenot pamazām, sākot ar pirmo klasi. Mazākumtautību kultūru un valodu mācībā var pastāvēt sevišķa kārtība.

Trimdas latvieši saviem bērniem latviešu valodu mācīja pašu finansētās privātskolās nedēļas nogalēs, kamēr valsts skolās visas mācības notika tikai atbilstošās valsts valodā. Latvijas kārtība tādā ziņā ir liels izņēmums.

– Vai Latvijai ir nepieciešamie priekšnoteikumi, lai studentu no ārzemēm būtu ieinteresēti braukt studēt pie jums?

– Domāju, ka jā, jaunieši no ārvalstīm labprāt pie jums brauktu studēt. Ar visām nekārtībām valsts un sabiedrības dzīvē, ko pašlaik redzam, Latvija ir skaista zeme, te dzīvo strādīgi cilvēki,

«Ferrari», ar kuru J. Priedkalns piedalījies sacensībās
Foto no privātā arhīva

Foto: Toms Grīnbergs

ir dinamiska sabiedrība salīdzinājumā ar daudzām citām vietām pasaulē.

Nesen man bija saruna ar Eiropas komisāru Āfrikas un Dienvidamerikas lietās – Andri Piebalgu. Viņam tagad daudz laika ir jāpavada komandējumos šajos kontinentos. Un viņš teica tā: Latvija ir brīnišķīgi sakārtota zeme.

– Pie vērtīgākajām atziņām var nonākt tikai salīdzinot.

– Es esmu optimistisks par Latvijas nākotni. Ekonomikas krīze ir jādzīvo. Tāda veida krīzes pasauli ir piemēlējušas jau agrāk. Esam bezatbildīgi pārtērējušies. Arī iepriekšējā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados bija pasaules ekonomiskā krīze. Tas bija laiks, kad visai Eiropai bija jāsarosās, lai izdomātu, kā šo laiku pārdzīvot. Rezultātā valstis lielākoties kļuva autoritāras. Arī Latvija, Lietuva, Igaunija. Austrumeiropa kopumā kļuva autoritāra, izņemot Čehoslovākiju. Tādā veidā varēja tikt galā arī ar neauglīgajiem partiju strīdiem, virzot valsti uz attīstību. Starpība starp demokrātisku un labu autoritāru iekārtu nemaz nav tik liela, jo arī demokrātiskās valstīs lēmumus vispirms pieņem mazā lokā.

Tagad arī ir tāds laiks. Šoreiz gan mums parlaments pastāvēs, jo esam daļa no Eiropas Savienības un NATO, kur parlamentārā kārtība ir priekšnoteikums. Taču ekonomiskās krīzes laikā tik un tā var būt dažādi personīgās brīvības ierobežojumi.

– Ja jums būtu jāsalīdzina Latvijā un trimdā dzīvojošie latvieši, kādas iezīmes, jūsuprāt, ir kopīgas un kādas – atšķirīgas?

– Lai gan ir rakstura iezīmes, kas visiem kopīgas, ar laiku tomēr cilvēka uzvedība un īpašības pieskaņojas vietējai videi. Kad ārzemju latviešiem okupācijas gados notika dažādi kongresi, varēja novērot izteiktas atšķirības starp Vācijas, Zviedrijas, Venecuēlas, Austrālijas, Amerikas un citu valstu latviešiem, it sevišķi jauniešiem.

Piemēram, Amerikas jauniešiem bija amerikāniskas iezīmes ne tikai valodas un tās skaļuma ziņā, bet atšķīrās arī cilvēka fiziskā uzbūve. Savukārt skandināvi vienmēr izcēlās ar gudrību, bet Vācijas latviešu jaunieši bija ziņošākie politikā. Austrālijas jaunieši likās it kā no perifērijas atbraukuši, lai gan ļoti latviski. Kopumā jāsecina, ka rakstura īpašības latviešiem ir diezgan lielā mērā pieskaņojušās katras valsts videi, kurā tie dzīvo.

– Kādus jūs redzat Latvijas latviešus?

– Latvijā ir redzamas padomju laika okupācijas iezīmes. Tās ir diezgan izteiktas, kaut vai darba ētikas ziņā. Tai pašā laikā ir saglabājušies arī latviskie, stiprie, principiālie raksturi.

Latvijas latviešiem raksturīgs sabiedriskās atbildības trūkums. Lai gan draudzība latviešiem ir stipra kā cilvēkam pret cilvēku, tomēr attieksme pret valsti un sabiedrību kopumā ir cietusi okupācijas gados, kad Padomju Savienības vara tika uztverta kā tāda, pret kuru atbildību un cieņu bija grūti attīstīt.

– Kādi bija jūsu pirmie iespaidi, kad deviņdesmito gadu sākumā atgriezāties Latvijā? Vai pieredzējāt kādu vilšanos?

– Jā, bija arī vilšanās, bet tās bija sīkas lietas, sabiedriska nekārtība, pie kuras nebija pieradis un ko mēģināju uzskatīt par normālu vēstures kontekstā. Bet tai pašā laikā apbrīnoju Latvijas izcilību mākslā, koru mūzikā, ornamentikā, dizainā un vēl daudzās citās kultūras dzīves jomās.

Varbūt atšķirībā no daudziem citiem trimdas latviešiem manai ģimenei un man bija iespēja dzīvot vairākās zemēs: Austrālijā, Vācijā, Francijā, Anglijā, ASV. Arī tādēļ šoks vairs nav tik liels, ieejot kādā jaunā vidē, kur cilvēki visu dara citādāk. Īstenībā ne par ko nebijām pārsteigt!

– Vai varat minēt kādu piemēru, kas jums negāja pie sirds?

– Man nepatīk, ka diezgan daudz latviešu valodā ir ienākuši rusiscismi un anglicismi. Taču vēl vairāk mani kā medicīnas

Mecenāta vārds iemūžināts uz LU Mecenātu goda sienas LU centrālajā ēkā Raiņa bulvārī 19. Foto: Toms Grīnbergs

zinātnieku, kam bijis jānodarbojas ar latīņu valodu darba lietās, mulsina tas, ka latviešiem patīk lietot svešvārdus, taču lietot tos nepareizi, neatbilstoši nozīmei vārda izcelsmes valodā. Kādēļ tas tā ir? Pieņemu, tādēļ, ka arī krievu valodā šie vārdi tiek lietoti nepareizi un nepareizo lietojumu esam nokopējuši no krievu valodas, mūsu valodniekiem neinteresējoties par vārda nozīmi oriģinālvalodā. Piemēram, vārdu «kvalitatīvi», «perspektīvi», «unikāli», «operatīvi» lietojums. Tā varbūt ir sīka lieta, bet ārzemēs visi konsekventi lietoja Endzelīna latviešu valodu.

– Jums ir kupls bērnu un nu jau arī mazbērnu pulciņš.

– Mana sieva Sarma un es esam no latviešu ģimenēm. Mums ir seši bērni, kas dzimuši ASV, Vācijā, Francijā, Anglijā, Austrālijā. Uz dzimšanas pamata viņiem ir arī to valstu pilsonība, bet viņiem visiem ir arī Latvijas pilsonība.

Mēs dzīvojam pieticīgi. Mums bija vienkārša māja Adelaidā, Austrālijā. Visi bērni gāja arī latviešu papildskolās. Divpadsmitajā skolas gadā mēs Austrālijā panācām latviešu

valodas iekļaušanu mācību programmā, līdzīgi vācu, franču un citām valodām, ko tad bērni varēja iekļaut savās mācību programmās. To viņi arī darīja, un atzīmes bija labas. Lektori bija stingri, sevišķi gramatikā. Nedrīkstēja teikt «sēžaties, ceļaties», bija jāsaka «sēdieties, celieties»...

Bērni jau rodas debesīs, nevis mājās. Ja Dievs ir tā lēmis, tad ir bērni. Esmu pateicīgs, ka mums tā bija lemts.

Jānis Priedkalns: I'm Optimistic about the Future of Latvia

Jānis Priedkalns is the Golden patron of the University of Latvia Foundation who sold his Ferrari to donate all the profit to the UL Foundation for student support. He left Latvia in 1944 and went into exile, but returned in 1995 to live and work in Latvia. J. Priedkalns has lived in Australia, Germany, France, England and the USA. After returning to Latvia he has been a Member of Parliament (Saeima), the Latvian Ambassador to the UN and has also worked in the University of Latvia and Rīga Stradiņš University. During the interview Jānis Priedkalns shares his views on education, university prestige, migration processes, overcoming the crisis as well as his memories of life in Latvia and other countries.

Dabas aicinājums bioloģiem Kolkā

Paraugu ievākšana jūrā

Kitija BALCARE

Laikā, kad lielākā daļa studentu atvelk elpu pēc pavasara sesijas un kad klāt ir karstākais gada mēnesis – jūlijs, Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes studenti pako ceļasomas, lai dotos papildināt zināšanas un piedzīvot klātienē dabas elpu prakšu bāzē Kolkā. Četras nedēļas studentiem ir savdabīgs pārbaudījums tam, vai bioloģija patiesi ir viņu sirds aicinājums, jo šajā laikā ne vien jāpēta biotopi, bet arī jādodas pārgājienos, jāķer čūskas un drosmīgākajiem pat jāēd eksotisks ēdiens – cepti sienāži...

Kā biologi nonāca baronu muižā

Kolka par mājvietu jaunajiem bioloģiem kļuvusi jau 1992. gadā, kad bijusi Kolkas Vecā skola jeb tā sauktais Baltais nams nonāca LU Bioloģijas fakultātes īpašumā.

Pārgājiens pāri Bažu purvam

Kolkas Baltais nams ir bijis Dundagas novada baronu Osten-Zakenu dzimtas muiža, kas būvēta 1856. gadā. 1929. gadā Baltais nams pārtapa par Kolkas skolu, kur tā darbojās līdz 1961. gadam, kad skolēni pārvācās uz jauno Kolkasragas pamatskolas ēku, bet Vecā skola jeb Mazā skola līdz pat 1989. gadam bija darbmācības stundu ēka. Savukārt vēl baronu laikā būvētos zirgu stallus un kariešu novietnes drupas visu pēckara laiku līdz pat 1985. gadam kā garāžas izmantoja PSRS Kolkas robežapsardzes postenis, kas vēlāk tika izlaupīts, atstājot vien drupas.

1990. gada 7. februārī starp Latvijas Valsts universitāti (tagad – Latvijas Universitāte) un Talsu rajona Tautas izglītības nodaļu tika noslēgts Kolkas Vecās skolas pirkšanas un pārdošanas līgums, iegādājot Kolkas namu par 12 965 rubļiem.

«Pašā sākumā, nu jau pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados, mūsu studentiem Kolkā bija samērā dramatiski dzīves apstākļi. Prakses laiks robežojās ar izturības sacensību,» atceras LU Bioloģijas fakultātes asociētais profesors Voldemārs Spuņģis. «Tolaik bija vien neremontēta, veca skola ar vienu lielu istabu, kas reiz bijusi mācību telpa šuvējām. Mēs dzērām akas ūdeni, kam bija ne visai pozitīvi ūdens paraugi, arī vienīgā mazgāšanās iespēja bija jūra.»

Telpā, kurā kopā dzīvoja pasniedzēji un strādāja studenti, pa vidu bijuši gari galdi ar elektrības kontaktiem no augšas. Uz galdiem atradās mikroskopi. Asociētais profesors atceras: ja kādam studentam darba procesā kaut ko vajadzēja pajautāt – un tas varēja notikt pat nakts vidū –, pasniedzējam, izdzirdot savu vārdu, bija jāceļas un uzcītīgajam studentam jāsniedz konsultācija.

«Ir daļa studentu, kas prakšu bāzē nodzīvojuši obligātās pirmās divas nedēļas, bet vēlāk nekad vairs Kolkā nav redzēti. Turpretī otra daļa studentu, kam šāda dzīve bez ierastajām ērtībām Kolkā ļoti patīk, atgriežas turp no gada gadā,» atzīst V. Spuņģis.

Kad beidzot 2001. gada aprīlī LU Bioloģijas fakultāte saņēma zemesgrāmatas apliecību, tika uzsākta studentu sadzīves apstākļu uzlabošana Kolkas prakšu bāzē.

«Pēdējos gados apstākļi ir ievērojami uzlabojušies. Bijušas daudzās talkas, kuru laikā tika remontēta māja. Ir uzbūvētas dušas, jaunas labierīcības, arī pirts. Šopavasār tika uzlieta āra nojume lekciju lasīšanai. Līdz ar to ir ievērojami uzlabojusies studentu un pasniedzēju sadzīve,» piebilst V. Spuņģis.

Agrāk studentiem bija ar roku jāraksta aptuveni trīsdesmit lappušu garš lauka kursa noslēguma darbs, ko bargā recenzenta roka varēja viegli svītrot, un tad studentam viss bija jāpārraksta, taču tagad darbs notiek pie datora ar interneta pieslēgumu un par stīvām rokām nav jāsatraucas.

Četras nedēļas unikālos biotopos

Jaunajiem bioloģiem vasaras lauka kursi ir nenovērtējama pieredze tāpēc, ka Kolka, kas atrodas Slīteres nacionālajā parkā, ir ievērojama teritorija ne vien Latvijas, bet arī Eiropas mērogā.

«Kolkā atrodas unikāli biotopi, kas citur Latvijā nav atrodamī. Kad jūras līmenis pazeminājās, Kolkā radās kāpu joslas, starp kurām laika gaitā ir izveidojušies purvi,» skaidro asociētais profesors.

Ierasti jaunajiem bioloģiem, no kuriem aptuveni septiņdesmit ir pirmkursnieki, jūlijā notiek divi tā saucamie lauka kursi. Pirmās divas nedēļas norisinās obligātais jeb A daļas «Lauka kurss botānikā un zooloģijā», kad studenti iepazīst apkārtnes augus un dzīvniekus. Savukārt nākamās divas nedēļas notiek izvēles jeb B daļas kurss «Lauka kurss ekoloģijā I», ko iecienījuši

tie studenti, kam interesē daba un ekoloģija. Kurša laikā studenti veic kompleksus dažādu apkārtnes ekosistēmu pētījumus, izmantojot daudzveidīgas pētījumu metodes.

«Pirmajā daļā studentiem tiek iedalīts mazs pļavas gabaliņš, kur jāatpazīst visas augu un dzīvnieku sugas, kas tajā atrodamas. Pats par sevi saprotams, ka aļņus tur neatradīs, galvenokārt tie ir kukaiņi. Otrajā daļā, kurai ir ekoloģiska ievirze, studentiem jāsadalās grupās, tad viņiem tiek dots viens biotops, piemēram, meža laukums vai purva gabals, kur ir jāapraksta visa tur sastopamā veģetācija,» stāsta V. Spuņģis. «Ar augiem sarežģījumiem nevajadzētu būt, jo šajos biotopos atrodamas aptuveni piecdesmit sugas, bet ar dzīvniekiem varētu būt grūtāk, jo to sugas ir mērāmas pat līdz diviem tūkstošiem katrā biotopā. Šajā uzdevumā tiek apgūta ne tikai ekoloģija, bet arī prasme strādāt grupā.»

Vasaras prakses jeb lauka kursu laikā studenti ne vien iegūst zināšanas, kas noderēs bioloģijas studijās, bet arī apgūst komunikācijas, prezentācijas, sadarbības prasmes. Šāda veida pieredze ir vērtīga un noder dažādās dzīves situācijās arī ārpus augstskolas sienām.

Zaļie, baltie un raibie

Izrādās, ka visus bioloģus var iedalīt vairākās grupās – zaļajos, baltajos un arī raibajos. Par zaļajiem bioloģiem tiek dēvēti tie, kas iecienījuši darbu brīvā dabā, pētot tveramas lietas, piemēram, zooloģiju, botāniku, dabas aizsardzību un citas. Savukārt par baltajiem bioloģiem sauc tos, kuri labprātāk darbojas laboratorijās un veic pētniecisko darbu, kas saistīts ar ģenētiku, virusoloģiju, molekulāro bioloģiju u. c. Turpretī raibie

Viena no daudzajām Kolkas talkām

biologi darbojas abās frontēs. Tiem, kas par studiju virzienu izvēlējušies bioloģiju, ir plašas specializācijas iespējas. Asociētais profesors lēš, ka *zaļo* un *balto* biologu attiecība pašlaik ir aptuveni puse uz pusi.

«Jāatzīst, ka ir samērā liels pieprasījums pēc dažāda veida bioloģiem. Mēs saņemam zvanus no dažādām iestādēm. Vieniem nepieciešams cilvēks, kas pēta tauriņus un spēj novērtēt dabisko zālāju, citam nepieciešami dažādu augļu kaitēkļu speciālisti,» stāsta V. Spuņģis. «Jāsaprot tas, ka speciālisti nerodas. Tam ir vajadzīgi daudzi darba gadi. Ja studentam pašam vēl nav nostabilizējušās pētnieciskās intereses, tad mēģinām tēmas pielāgot tam, kas ir pieprasīts darba tirgū.»

Daļai studentu ir stingra un nelokāma pētnieciskā interese. Piemēram, reiz pie V. Spuņģa atnākusi meitene, kas vēlējās pētīt roņus. Tuvākā vieta, kur sastopamas roņu apmetnes, ir Igaunijas salas. Jaunā bioloģe tik ļoti vēlējās īstenot savu nodomu, ka devās uz Dānijas roņu patversmi. Pēc tam viņa plāno turpināt studijas Igaunijā. Bijis puisis, kas ļoti vēlējies pētīt dinosauru skeletus. Tagad viņš ir Amerikā, kur pēta Meksikas fosilos dzīvniekus. Šie piemēri apliecina, ka, apzinoties mērķi, to var sasniegt.

«Tādi, kas jau no studiju sākuma zina, ko vēlas, ir kāds ducis no aptuveni astoņdesmit jauniešiem bioloģiem. Pārējiem piedāvājam pētnieciskās tēmas un kopīgi to robežās darbojamies,» skaidro asociētais profesors. «Esmu novērojis, ka pēdējos piecus gadus studenti ļoti cītīgi strādā. Kaut gan Kolkā ir ļoti lielas atpūtas iespējas – var gulēt smiltīs, sauloties, peldēties, ogot, sēņot –, studenti strādā. Acīmredzot

viņi jau ar pirmajiem studiju gadiem domā par turpmāko karjeru. Turklāt prakse ir tā vieta, kur mēs noskatām savus topošos kolēģus.»

Profesionālās atrakcijas

Par ikgadēju tradīciju ir kļuvis tā saucamais Lielais pārgājiens, mērojot divdesmit kilometru maršrutu no Kolkas virzienā uz Rīgu, tad pa kontinentālo daļu cauri purvam un beidzot gar jūras piekrasti atpakaļ uz Kolku. Pārgājiens ir ne vien ekskursija, bet arī izturības pārbaude, kuru dažs pieveic no sešiem rītā līdz vienam dienā, bet citam tas prasa daudz vairāk laika.

«Lielais pārgājiens ir tradicionāls pasākums arī mūsu vecajiem bioloģiem. Tas ir grūti, prasa daudz spēka un izturības. Visgrūtāk ir nākt atpakaļ, kad ir iziets cauri purvam, mērojot aptuveni desmit kilometrus pa liedagu līdz Kolkas ragam, kas redzams tālā, tālā perspektīvā. Uzberztas tulznas un sāpošas kājas divas dienas no vietas ir normāla parādība,» stāsta V. Spuņģis, kurš biologu prakses vada jau kopš 1996. gada, ir ar studentiem nepārtrauktā kontaktā, dzīvo vienā mājā, peldas vienā jūrā, elpo vienu gaisu un dzer vienu ūdeni.

Par tradīciju ir kļuvusi arī ikgadēja čūskas ķeršana purvā, kā arī kopīga fotografēšanās ekskursijas laikā. Ekskursijas notiek arī uz Slīteres Zilajiem kalniem. Tur vērojams sens stāvkrauts ar dabisko lapkoku mežu, kas citviet Latvijā ir reti sastopama parādība. Tā kā Kolka atrodas jūras krastā, daļu prakses laika aizņem iepazīšanās ar jūru, pētīt tās planktonu, bentosu un zivis.

Pārgājienu laikā katru gadu top kopīgā bilde

Lekcijas brīvā dabā vecajos skolas solos

Īpaši eksotiska nodarbe ir sienāžu ēšana, kas kļuvusi par tradīciju, bet ko gatavi īstenot tikai drosmīgākie studenti. Kā stāsta zinātāji, tos jāprot pagatavot. Vispirms sienāži jānoķer, tad jāieliek saldētavā. Kad tie sastinguši, tos cep līdzīgi *frī* kartupeļiem, pēc tam apkaisa ar sāli un liek galdā. Ēdot jāievēro, ka galvu un spārnus neēd, bet ar lidošanas muskuļiem pakāļājās un krūtīs gan var mieloties. Īpašs gardums esot mātīšu vēderi ar olām.

«Pa šiem ilgajiem gadiem, ko esmu pavadījis ar studentiem Kolkā, svarīgākais, ko gribu pieminēt, ir tas, ka studenti piešķir

namam dzīvību un tur mēs dzīvojam vietā, kur sastopamas retas sugas, ko citur Latvijā ar uguni nevarētu sameklēt. Turklāt pasniedzējiem tā ir iespēja atlasīt nākamos kolēģus kopīgam darbam vai arī veidot profesionālas attiecības, ņemot vērā, ka dažkārt esam atkarīgi no bijušajiem studentiem, kuri strādā nozarē, piemēram, kaut vai izsniedzot atļaujas kukaiņu ievākšanai,» secina ilggadējais prakses vadītājs.

Kad prakses laiks ir pagājis un pie ugunsкура izdziedātas atvadu vakara dziesmas, Baltais nams nepaliek tukšs. Rudenī tur notiek jauno biologu nakts iesvētības īpašā pasākumā «Nakts uz raga». Citos gadalaikos tiek organizēti citi studiju un apmācību kursi un semināri. Par tradīciju ir kļuvis arī LU Bioloģijas fakultātes akadēmiskais seminārs janvārī, kad fakultātes pārstāvji satiekas Kolkā, lai spriestu par aktuāliem studiju jautājumiem divu dienu seminārā. Tas ir radošs darbs, kad idejas rodas brīvā atmosfērā ārpus darba laika un nesēžot pie datora. Prakšu bāzes telpas dažkārt izmanto arī citu fakultāšu studenti un mācībspēki.

Kolkas prakšu bāze nākotnē var pārtapt arī par starptautiska mēroga ekoloģisko pētījumu centru.

Foto: Voldemārs Spunģis

Studentu iefuksēšana pasākumā «Nakts uz raga»

The Exploration of Nature by Biologists in Kolka

Since 1992 the students of the UL Faculty of Biology spend 4 weeks of every summer in summer practice base in Kolka. Field courses of botany, zoology and ecology take place there. During summer practice students not only explore biotopes, but also go hiking, catch snakes and eat exotic food – fried grasshoppers. In other seasons Kolka becomes a popular place for organizing the freshmen parties of the Faculty of Biology as well as various seminars. Furthermore, Kolka practice base could become an international ecological research centre in the future.

Filoloģijas fakultāte un Moderno valodu fakultāte Visvalža ielā 4a
2003. gada septembrī. Foto: Toms Grīnbergs

Kā tapa Humanitāro zinātņu fakultāte

Anna PLATPĪRE

1919. gadā Latvijas Universitātē tika nodibināta Valodnieciski filozofiskā fakultāte. Šogad tā ieguvusi Humanitāro zinātņu fakultātes nosaukumu. Ceļš bijis garš – pēc Valodnieciski filozofiskās fakultātes gandrīz katru gadu desmitu mainīts tās nosaukums: Filoloģijas un filozofijas fakultāte, Vēstures un filoloģijas fakultāte, Filoloģijas fakultāte, un gadu pirms Filoloģijas fakultātes un Moderno valodu fakultātes reorganizācijas Filoloģijas fakultāte kļuva par Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāti.

Viens no galvenajiem šā pēdējā notikuma vaininiekiem bija Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultātes (fakultāšu reorganizācijas projektā apmēram pusgadu tā bija Valodu un mākslas zinātņu fakultāte) dekāne profesore Ausma Cimdiņa, kura pašlaik ir Humanitāro zinātņu fakultātes dekāna pienākumu izpildītāja.

Viņa arī vislabāk zina stāstīt, kāds bijis ceļš līdz vienotai fakultātei un jaunajam nosaukumam.

Humanitāro zinātņu fakultāte: ko tā sevī slēpj un kā radusies

Uzsākot aizvadīto studiju gadu, Visvalža ielā 4a vēl pastāvēja divas fakultātes – Moderno valodu un Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte, taču šogad studenti pirmo reizi ir imatrikulēti vienā – Humanitāro zinātņu fakultātē. Jautājums par šo divu fakultāšu integrāciju LU vadībā tika rosināts 1995. un 2003. gadā, tomēr tikai 2009. gada pavasarī tika pieņemts lēmums un izveidota darba grupa prorektora prof. Jura Krūmiņa vadībā, «lai sniegtu rektoram analīzi par vienotas fakultātes izveidi filoloģijā, valodās, kultūras studijās un mākslas

Humanitāro zinātņu fakultātes dekāna pienākumu izpildītāja profesore Ausma Cimdiņa. Foto no privātā arhīva

zinātnē, apvienojot Moderno valodu un Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāti». Darba grupas slēdziens bija pozitīvs, un ar 2009. gada 30. novembra LU Senāta lēmumu LU Satversmē noteiktā kārtībā tika uzsākts reorganizācijas process.

Rīkojumā par fakultātes reorganizāciju LU vadības izteiktais priekšlikums apvienoto fakultāti saukt par Valodu un mākslas zinātņu fakultāti tika noraidīts, jo jaunievēlētā fakultātes Dome nolēma fakultātei, kas apvieno valodniecības, literatūrzinātnes, mākslas zinātņu un antropoloģijas studiju virzienu, dot Humanitāro zinātņu fakultātes vārdu.

Jāatzīst, ka Humanitāro zinātņu fakultāte neapvieno visus LU humanitāro studiju virzienus. Filozofijas, vēstures un teoloģijas studijas joprojām turpinās divās citās LU fakultātēs. Humanitāro zinātņu fakultātes dekāna pienākumu izpildītāja Ausma Cimdiņa norāda, ka visas humanitārās zinātnes apvienot, tā teikt, vienā rāvienā pašreizējā situācijā nebūtu prātīgi: «Ko nevar celt, to nevar nest. Kaut arī sākumā bija doma apvienot visas LU humanitāro zinātņu fakultātes, tomēr ir vēra ņemami akadēmiski un tehniski šķēršļi, kas liegto to izdarīt godam, piemēram, ēku izvietojums. Visu LU humanitāro zinātņu sekmīga apvienošana zem viena jumta vārda tiešā un pārnestā nozīmē varētu notikt tad, kad Torņakalnā būs izveidots jaunais Universitātes akadēmiskais centrs.

Akadēmiskā dzīve ir balstīta uz tradīciju, uz hierarhiju, un pašlaik abu fakultāšu integrācija norit veiksmīgi. Varbūt tieši tāpēc, ka apvienotās fakultātes, kas atrodas vienā ēkā, realizē līdzīgas studiju programmas, kā arī augstākajā studiju līmenī (doktorantūrā) un zinātniski pētnieciskajā darbā ir sekmīgi sadarbojušās jau līdz šim. Tagad mēs esam fakultāte, kas spēj sekmīgi integrēties un funkcionēt. Ne viss, kas ir liels, ir labs. Un ne vienmēr viss, kas jauns, ir labs.»

Līdzīgā situācijā pašlaik LU ir arī citas fakultātes, piemēram, Sociālo zinātņu fakultāte, zem kuras vārda un jumta nav nedz jurisprudences, nedz ekonomikas un vadības zinību studiju, lai gan tās pieder pie sociālajām zinātnēm.

Viens no lielākajiem un darbietilpīgākajiem posmiem fakultāšu apvienošanā bijis administratīvais darbs, jo jaunajās struktūrvienībās ar jaunajiem nosaukumiem bija jāpārceļ un jāpārreģistrē visi studenti – kopskaitā apmēram 2000. Ar akadēmisko personālu bija jāpārslēdz līgumi, un tas prasījis laiku un darbu, atzīst A. Cimdiņa. Tomēr, uzsākot jauno studiju gadu, mācībspēki un studenti ir gatavi jaunajam darba cēloņam.

leguvumi un zaudējumi

Lielākie ieguvēji no fakultāšu reorganizācijas ir studenti. Līdz ar programmu apvienošanu vienā fakultātē ir zuduši administratīvie šķēršļi un studentiem paveras plašākas iespējas izvēlēties studiju programmu, specializāciju un ir iespēja konsultēties ar plašāku pasniedzēju loku. Ir samazinājušies savstarpējie fakultāšu norēķini un ar tiem saistītās formalitātes. Piemēram, agrāk, lai latvistikas un baltistikas studenti varētu apgūt valodas Moderno valodu fakultātē, bija jāslēdz starpfakultāšu rēķini. Tagad šis birokrātiskais slogs ir likvidēts.

Plašākas iespējas pavērušās arī zinātniski pētnieciskajai darbībai un starptautiskai akadēmiskai sadarbībai. «Organizējot starptautiskās konferences, iespējams plašāk skatīt gan valodas, gan kultūras, kā arī mākslas un antropoloģijas jautājumus. Esam atvērtāki pasaulei,» vērtē A. Cimdiņa.

Viņa uzsver, ka profesoru un pārējā akadēmiskā personāla amata vietu skaits nav samazināts un reorganizācijas procesā neviens darbu nav zaudējis. Tiesa, tas noticis īsi pirms fakultāšu apvienošanas – laikā, kad Latvijā krīzes dēļ samazināts finansējums augstākajai izglītībai un zinātnei. Tad daži mācībspēki, kuriem beidzies līguma termiņš un kuri bijuši darba attiecībās ar citu darba devēju vai bijuši cienījamā pensijas vecumā, darba attiecības bija jāpārtrauc.

Apvienojot fakultātes, bijušas arī bažas, piemēram, par fakultāšu identitātes zaudēšanu: «Vai lielajā piedāvājumā

LU Humanitāro zinātņu fakultātes atklāšana 2010. gada 8. februārī. No kreisās: asoc. prof. Valdis Muktupāvels un Ausma Cimdiņa. Foto: Lidiya Leikuma

potenciālie studenti neapmulsīs un sapratīs, ka mēs tie paši filologi, mākslinieki un kulturologi vien esam, un neaizies uz citu augstskolu? Mēs varam būt gandarīti un priecīgi, ka šogad studētgrībētāju nav mazāk kā iepriekš un uzņemšana bijusi sekmīga.» Humanitāro zinātņu fakultātes diplomu šopavasār saņēma 420 absolventi, un šoruden fakultātē tika imatrikulēti gandrīz 900 studenti.

Atpazīstamības un identitātes stiprināšana fakultātei ir svarīga. Fakultātē darbojas septiņas specializētas valodu, kultūras, mākslas un antropoloģijas studiju nodaļas, kas realizē unikālas

2009. gada 6. septembrī Aristoteļa svētkos viņi vēl studē vienā ēkā Visvalža ielā 4a, taču divās fakultātēs – Filoloģijas un mākslas zinātņu un Moderno valodu fakultātē. Foto: Toms Grīnbergs

Humanitāro zinātņu fakultātes studentu pašpārvaldes dramatiskā performance fakultātes atklāšanā 2010. gada 8. februārī
Foto: Lidiya Leikuma

un darba tirgū pieprasītas studiju programmas. Tas ir iespējams, pateicoties augstas kvalifikācijas akadēmiskam personālam šajās nozarēs, akreditētām un no jauna izstrādātām studiju programmām, piemēram, Kultūras un sociālā antropoloģija un Moderno valodu un biznesa studijas.

Dekāna pienākumu izpildītāja piekrit, ka fakultātes nodaļu skaits ir liels, taču tam ir izskaidrojums – nevar mehāniski apvienot, piemēram, angļu, latviešu un klasiskās filoloģijas vai tulkošanu un antropoloģijas studijas tikai tādēļ, lai fakultātē būtu mazāk nodaļu. Uz pētniecību balsītu studiju pamatprincips ir specializācija, un katra fakultātes nodaļa ir specializējusies noteiktā nozarē, apakšnozarē vai valodu un kultūras grupā. Reorganizācijas gaitā vienā nodaļā gan tika apvienotas ģermānistikas un romāņu studijas, un jāatzīst, ka tieši šajā nodaļā visvairāk arī jūtamas integrācijas problēmas.

Līdz apvienošanai noiets garš ceļš

Ka jau minēts, līdz 2009. gadam bijuši divi neveiksmīgi mēģinājumi apvienot fakultātes. Arī šoreiz LU vadība neriskēja lēmumu par vienotas fakultātes izveidi uzspiest «no augšas». Tika izveidota darba grupa, kas LU Satversmē noteiktajā kārtībā reorganizācijas projektu iesniedza LU Senātam. Sekojošā rektora rīkojums par fakultāšu reorganizācijas, proti, apvienošanas, uzsākšanu. Kā atzīst A. Cimdiņa, tas nav izdarāms

Filologu stends LU fakultāšu prezentācijas pasākumā «LU dārzs» Vērmanes dārzā 2009. gada 21. maijā. Foto: Toms Grīnbergs

vienā rāvienā. Lēmumi gan LU vadības, gan abu apvienojamo fakultāšu līmenī nākuši cits pēc cita lēni un smagi, pirms tam notikušas daudzas diskusijas, smags izskaidrošanas un pārliecināšanas darbs.

«Psiholoģiski jebkuras pārmaiņas cilvēka un sabiedrības dzīvē, reorganizāciju un strukturālās reformas ieskaitot, ir smags process, un tas ir saprotami. Tomēr man joprojām nav skaidri iemesli, kāpēc daļai akadēmiskā personāla bija tik strikta nostāja, ka apvienošana nav vajadzīga. Prorektora J. Krūmiņa vadībā izveidotā reorganizācijas darba grupa bija sagatavojusi spēcīgu akadēmisko argumentāciju, kas pārliecinoši pierādīja šo divu fakultāšu apvienošanas lietderību, ieskaitot politiskus argumentus (LU bija palikusi vienīgā no Baltijas jūras reģiona universitātēm, kur saglabājusies no padomju perioda mantotā valodu un kultūras studiju nošķirtība pēc dzelzs priekšvara principa: latviešu un krievu valodas un kultūras studijas vienā fakultātē, pārējās brīvās pasaules valodas un kultūras citā). Reorganizācijas darba grupai gan tika iesniegti arī citi priekšlikumi, piemēram, ka uzreiz varētu apvienot visas LU humanitāro zinātņu fakultātes, arī Vēstures un filozofijas un Teoloģijas fakultāti, un klāt pievienot Sociālo zinātņu fakultāti. Manuprāt, no tā ciestu studiju kvalitāte, LU akadēmiskā un kultūras tradīcija. Pēc LU Senāta lēmuma un rektora rīkojuma par šo divu Visvalža ielā 4a izvietoto fakultāšu apvienošanu pirmie un nozīmīgākie soļi bija sagatavot un apstiprināt jaunveidojamās fakultātes nolikumu un ievēlēt fakultātes Domi, kas būtu tiesīga šo nolikumu apstiprināt. Kad visu uzsākām, nebija nedz fakultātes un nodaļu nolikumu, nedz Domes. Nu kopīgiem spēkiem esam tikuši ar visu galā, gribētos teikt, godam.»

Fakultātes tālākie mērķi un attīstība

Fakultāte ir jauna, un pavisam nesen ir definēti tās pastāvēšanas mērķi un uzdevumi, kas konkretizēti septiņu fakultātes nodaļu nolikumos. Ir izstrādāta un apstiprināta fakultātes studiju programmu attīstības stratēģija, kas paredz turpināt un pilnveidot visus līdz šim fakultātē realizētos studiju virzienus, integrēt radniecīgas studiju programmas, nodrošinot specializāciju izvērstas programmu modulārās struktūras veidā. «Ir skaidrs, ka mums ir pārāk maz profesionālo studiju programmu un ir aktīvi jādomā arī šajā virzienā, piemēram, par augsti kvalificētu tulku, tulkošanu, literāro redaktoru, kultūras un mākslas kritiķu, kā arī vidusskolas skolotāju sagatavošanu. Šīs izmaiņas studiju programmu struktūrā un organizācijā tiks veiktas galvenokārt fakultātē jau realizēto programmu pārkreditācijas gaitā. Mums ir vēl neizmantotas iespējas un padomā arī konkrēti projekti studiju programmu starpaugstskolu un starpvalstu studiju programmu attīstības virzienā, studiju internacionalizācijā»

A. Cimdiņa uzsver, ka fakultātē sadarbībā ar kolēģiem LU humanitāro zinātņu institūtos un Latvijas Zinātņu akadēmijā norit aktīvs zinātniski pētnieciskais darbs un doktora studijas, piesaistot Latvijas Zinātnes padomes, Eiropas Komisijas un citus finanšu resursus.

The Establishment of the Faculty of Humanities

The UL Faculty of Humanities on Visvalža Street 4a has begun the new academic year. After much reorganization throughout the years when the Faculty changed its name again and again and the study programmes were merged or split, the Faculty with the new name maintains a single administrative base, providing philological, anthropological, art and business studies. It has been a long road and, although the reorganization is still not complete, the lecturers and students can be certain that there will be no significant change in the near future and seven departments will be united under the new Faculty regulations. The acting dean of the Faculty of Humanities Ausma Cimdiņa gives an interview speaking of the obstacles and benefits of reorganization as well as the future plans.

Krievija — vai mūžam neapbrēķināma?

Gundega KRAKOPA

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociāli politisko pētījumu institūta direktora Nila Muižnieka vadībā top pētījums par vēstures jautājumiem Krievijas un Latvijas attiecībās. Noslēgumam tuvojas grāmatas sagatavošana, kurā apkopoti vairāku zinātnieku pētījumi par vēstures jautājumu daudzveidīgajām izpausmēm, to veidošanos un nozīmi, kā arī pretrunīgajām interpretācijām, un sagaidāms, ka pie lasītājiem tā nonāks vēl šogad. Šis pētījums ir viens no kopumā 79 dažādu jomu pētniecības projektiem, kuriem finansiālu atbalstu pērn devusi Latvijas Universitāte.

Kopš šī gada pavasara ievērojama daļa pētījuma redakcionālā darba tiek paveikta lidmašīnās un lidostu uzgaidāmajās telpās – pētījuma vadītājs Nils Muižnieks tā tapšanas gaitā iecelts atbildīgā amatā – par Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību vadītāju. Komisija apvieno 46 pārstāvjus no dažādām Eiropas valstīm, kas izstrādā un publicē ziņojumus par to, kādas ir rasisma, neiecietības, antisemitisma un ksenofobijas izpausmes šajās valstīs, seko līdzī izmaiņām ilgākā laika periodā un nāk klajā ar ieteikumiem situācijas uzlabošanai.

Mazliet ironiskā kārtā tieši N. Muižnieks, kurš uzaudzis un izglītojis dzelzs aizkara otrā pusē, ir visaktīvāk vairāku gadu garumā pievērsies Krievijas pētniecības jautājumiem un darījis to ļoti sistemātiski. «It kā mēs visi zinām Krieviju, skatāmies Krievijas TV, daļa sabiedrības faktiski dzīvo tās informatīvajā telpā. Krievijai ir milzīga nozīme. Ar visu to bija ļoti pārsteidzoši atklāt, cik patiesībā maz mums ir institucionalizētu zināšanu par šo valsti, cik maz pētījumu par to Latvijā ir veikts,» atminoties situāciju pirms pāris gadiem, kad pēc vairāku gadu pārtraukuma no jauna pievērsās Krievijas pētniecībai, norāda N. Muižnieks. Tagad situācija jau ir nesalīdzināmi labāka. Topošā grāmata būs angļu valodā, un tajā būs iekļauti raksti, kuros pētnieki Krievijas oficiālo varas iestāžu nostāja vēstures jautājumos, Krievijas historiogrāfija par Baltijas valstīm, izstrādāts plašs vēstures mācību grāmatu apskats, vēsturisko dokumentālo filmu analīze, vēstures jautājumi Eiropas Cilvēktiesību tiesā u. c.

Nils Muižnieks
Foto no privātā arhīva

– Kā jūs nokļūvat līdz Krievijas pētniecībai?

– Sociālo zinātņu fakultātē mani pieņēma darbā ar norunu, ka attīstīšu Krievijas pētniecību, jo mana pirmā specialitāte bija Austrumeiropas un PSRS politika. Krievija vienmēr būs svarīga tēma, šai valstij ir būtiska ietekme gan uz mūsu drošību, gan labklājību, gan mediju telpu, gan saistībā ar krievvalodīgajiem iedzīvotājiem. Pirmais pētījums tapa 2006. gadā. Izmantoju iespēju, ka tuvojās NATO samits, lai mobilizētu kolēģus un uzrakstītu grāmatu par tiem diviem jautājumiem, kas visvairāk interesēja Rietumus, – par krieviem Latvijā un par attiecībām ar Krieviju, un grāmata kļuva ļoti populāra.

Es biju pievienojies dažādām vēstkopām, kur saņēmu informāciju, tajā skaitā arī Ārlietu ministrijas preses pārskaņus, un viņiem bija speciāls Krievijas mediju apkopojums. Šajā vēstkopā bija vēl tikai četri vai pieci cilvēki no Latvijas. Ministrijas maksāja milzīgu naudu mediju monitoringa kompānijai par šo bagātīgo informācijas resursu, kuru neviens neizmantoja. Tā tapa vēl viens pētījums – dabūju visu pārskatu arhīvu, savācu komandu, un izpētījām Latvijas tēlu Krievijas medijos.

Interesanti, ka mēs skatām mūsu attiecības ar Krieviju ļoti atrauti no konteksta, taču ir svarīgi pētīt Krievijas attiecības ar kaimiņiem mazliet plašākā skatījumā. Tad mēs izdevām divus mazākus pētījumus – vienu par Moldovu, otru par Gruziju. Tās ir interesantas valstis, ko salīdzināt ar Latviju.

– Kāda ir situācija mūsu kaimiņvalstīs Krievijas pētniecības jomā, un vai mēs kā izpētes objekts esam interesanti Krievijas akadēmiķiem?

– Biju pārsteigts, ka Krievijā diezgan daudz pēta Baltiju un Krievijas un Baltijas attiecības, pat daudz vairāk, nekā mēs paši tās pētām. Viņiem ir vairāk ekspertu, kuri rakstījuši par attiecībām, un viņi pēta ne tikai politiskos jautājumus, bet arī ekonomiskās attiecības, taču pie mums ekonomiskas ievirzes raksti saskaitāmi uz vienas vai divu roku pirkstiem. Savukārt uz lietuviešu un igauņu fona mēs izskatāmies samērā labi, taču nevaram mēroties spēkiem ar reģiona līderiem Krievijas pētniecībā, kas ir somi un poļi. Poļi Krievijas pētniecībā ieguldījuši milzīgus resursus, mēs no viņiem varam tikai mācīties.

– Kādi ir būtiskākie vēstures jautājumi, par kuriem mums ir visgrūtāk atrast kompromisus?

– Tēma par atmiņu politiku (*memory politics* vai *memory studies*) šobrīd ir ļoti modē, bet mazliet jaunāka pieeja ir mēģināt aplūkot šos vēstures jautājumus starptautiskās attiecībās, un Latvijā par to ir ļoti maz rakstīts. Igaunijā bija milzīgs bums, jo īpaši pēc Bronzas kareivja krīzes, kad šie vēstures jautājumi starptautiskajās attiecībās tika ļoti sīki analizēti, bet pie mums līdz šim nav bijis daudz tādu pētījumu. Skaidrs, ka viens no svarīgākajiem jautājumiem ir Otrais pasaules karš un okupācija, un te savijas Krievijas identitāte ar Krievijas interesēm. Krievijas identitātes stāstā ļoti svarīga loma ir Otrajam pasaules karam un uzvarai, Padomju Savienībai kā atbrīvotājiem, taču mūsu stāsts par okupāciju šajā interpretācijā absolūti neiederās, tas pat klaji ar to konfliktē. Vienlaikus Krievijas politiskā elite ļoti baidās ne tikai no teritoriālām pretenzijām, bet arī no kompensāciju pieprasījumiem, un līdz ar to viņu identitātes jautājums te savijas ar materiālajām interesēm, un tas liek milzīgus šķēršļus vēstures pārvērtēšanai. Tas saistās ne tikai ar

Otro pasaules karu, bet arī ar PSRS sabrukšanu, jo tas, kādā veidā Latvija atjaunoja neatkarību vai atdalījās, ir saistīts ar izpratni par to, kādā veidā Latvija nokļuva Padomju Savienībā. Par šiem jautājumiem ir grūti rast dialogu, jo pozīcijas ir krasi atšķirīgas. Līdzīgi ir ar padomju laika novērtējumu, Latvijā tas ir daudz kritiskāks nekā Krievijā. Vēl jāmin Pirmais pasaules karš un strēlnieki. Ir ļoti daudz jautājumu, kas mūs šķir, bet Otrais pasaules karš ir pats būtiskākais. Šis atmiņu pretrunas izpaužas visdažādākajos līmeņos – gan Latvijas un Krievijas iekšienē, gan starpvalstu attiecībās, gan starptautiskajās organizācijās, un šie ir jautājumi, kurus mēs pētām jaunākajā grāmatā.

– Cik ilgi šīs pretrunas pastāvēs, un kam ir jānotiek, lai tās atrisinātos?

– No vienas puses, ir grūti salīdzināt Latvijas vēstures politiku ar Krievijas vēstures politiku, jo Latvija ir demokrātiska valsts, bet Krievija nav, un valsts tur iejaucas vēstures politikā daudz intensīvāk un visaptverošāk gan saistībā ar mācību grāmatām, gan medijiem, dokumentālām filmām un visu pārējo, taču Latvijā bieži vien iniciatīva nāk no sabiedrības, nevis no valdības. Un tas nozīmē arī to – ja Krievijas valdība nolemj kaut ko mainīt, viņi to var izdarīt diezgan strauji. To mēs redzējām nesenojā gadījumā ar Poliju – Krievija nolēma atklāti atzīt, kas notika Katīņas mežā, un šī Krievijas oficiālā nostāja mainījās ātrā laikā. Tā ir autoritārās sistēmas priekšrocība, ka lēmumus var pieņemt ātri un bez īpašas diskusijas, taču mūsu izaicinājums Krievijas oficiālajiem mītniem ir daudz nopietnāks par Polijas vēstures peripetijām un to, kādā veidā tas nonāk pretrunā ar Krievijas oficiālo stāstu par sevi un savu identitāti. Līdz ar to es neredzu nekādu ātru risinājumu. Lielākais, uz ko mēs varam cerēt, ir mazāk melu no Krievijas puses un kaut kāds dialogs. Mēs varam nepievienoties viens otra viedoklim,

Krievija un bijušās Padomju Savienības valstis. Avots: http://worldmap.org.ua/Maps/Asia/Russia/map_of_Russia_eng.jpg

bet vienlaikus iemācīties pieņemt, ka arī tā var skatīties uz vēstures jautājumiem, un uzturēt cieņpilnu dialogu bez meliem no Krievijas pusēs.

– **Man ir iespajds, ka latviešu medijos ir ārkārtīgi selektīva pieeja Krievijas jautājumiem, tur ir vērojama slikto ziņu dominance.**

– Nezinu tādu pētījumu, kurā būtu aplūkots Krievijas tēls Latvijas medijos vai Latvijas politiskajā diskursā, bet ir skaidrs, ka plaissa starp Latvijas un Krievijas medijiem ir milzīga. Latviešu mediji jautājumos par Krieviju diezgan lielā mērā daudz paļaujas arī uz Rietumu ziņu mediju aģentūrām, taču krievu mediji Latvijā balstās uz Krievijas medijiem un ziņu avotiem. Bet es piekrītu, ka arī mūsu medijos ir stereotipi.

– **Vai visu šo gadu laikā, pētot ar Krieviju saistītus jautājumus, jūs redzat kādu dinamiku šajās attiecībās? Virzību uz kaut kādu uzlabošanu?**

– Nezinu, vai to var saukt par uzlabošanu, taču 90. gados uzkrītoši bija tas, cik nikni Krievija pretojās Latvijas pievienošanai NATO, bet tad tā ar laiku samierinājās ar šīm milzīgajām ārpolitiskajām pārmaiņām. Jāatzīst arī, ka, neraugoties uz visādām varas spēlītēm ar naftas tranzīta novirzīšanu un asiem uzbrukumiem, ekonomiskās attiecības pēdējos gadus ir plaukušas – savstarpējās investīcijas, tirdzniecība un tūrisms, ģeogrāfiskais tuvums un savstarpējais izdevīgums ir spējis pārvarēt visas šīs politiskās peripetijas. Patiesībā mani pārsteidz tas, cik mēs esam interesanti Krievijai. Viņus interesē tas, ka mēs esam ES un NATO, ka caur mums ir netieša iespēja ietekmēt šo organizāciju lēmumus vai arī tikt pie noslēpumiem, kas mums ir pieejami. Viņus interesē mūsu ostas un tas, ka mums šeit ir daudz krievu, un viņiem ir nostalgija par Rīgu un Jūrmalu, tas jo īpaši piesaista Krievijas elites uzmanību. Politiski mēs bijām topā kādu laiku, bet tagad Igaunija, Gruzija un Ukraina mūs ir nostūmusas no politiskās skatuves uzmanības centra, un tas ir labi. Šie sarežģītie minoritāšu un vēstures jautājumi turpinās uzpeldēt regulāri, bet ekonomiskā sadarbība attīstīsies, un tas ar laiku droši vien padarīs maigākas šīs politiskās pretrunas.

– **Kā jūs vērtējat 9. maija nozīmi?**

– 9. maijs ir cieši saistīts ar Krievijas oficiālo stāstu par sevi kā uzvarētājiem un atbrīvotājiem. Skaidrs, ka pēdējos desmit gados Otrā pasaules kara nozīme Krievijas oficiālajā ideoloģijā ir tikai pieaugusi. Krievijas ietekme Latvijas krievos arī ir palielinājusies – gan ar medijiem, gan ar Krievijas oficiālo palīdzību un diasporas politiku, un tas, ka Rīgas mērs ir krievs, kuram pašam ģimenes stāsts ir saistīts ar šiem svētkiem, nedaudz «atvērta slūžas». Ļoti interesanti komentēja Krievijas socioloģisko aptauju firmas pārstāvis, kurš jauniešu iesaistīšanos šajos svētkos skaidroja ar psiholoģisku nepieciešamību identificēties ar uzvarētājiem, tāpēc ka viņu vecāku paaudze ir *lūzeri* – viņi zaudēja darbu, zaudēja impēriju, statusu, bet cilvēkiem ir nepieciešamība pēc pozitīvas identifikācijas. Šiem jauniešiem ir grūtības identificēties ar vecākiem, bet ar vecvecākiem ir daudz vieglāk, jo viņi bija uzvarētāji, viņi bija varoņi, viņi PSRS padarīja par pasaules lielvaru, un tā cīņa bija laba, jo ienaidnieks skaidri un gaiši bija slikts. Otrs faktors ir protesta identitāte, kas veidojās pret Latvijas oficiālo politiku, – krievi jutās atstumti un nevajadzīgi, viņi zina, ka latviešiem tas nepatīk, tādēļ domā: izkārsim to Krievijas karogu un pakaitināsim viņus. Par šo tēmu esmu runājis arī ar dažiem krievu draugiem. Viņi visi runā latviski, atzīst Latvijas neatkarību, nekādā ziņā negrib, lai Latvija pievienotos Krievijai, bet viņiem tie ir ārkārtīgi svarīgi ģimenes svētki, un viņi nevar saprast, kāpēc latvieši nevar tos atzīmēt, un tā dīvainā pretreakcija no maniem draugiem ir: nemēģini

man iestāstīt, ka nacisti bija labi. Nē, nē, nacisti nebija labi, tas ir skaidrs, bet arī tas, kas notika pēc tās uzvaras Latvijā, nebija labi, un latvieši nekad nesvinēs Otrā pasaules kara beigas, jo tām sekoja represijas, neatkarības zaudēšana un viss pārējais. Bet viņi šīs divas lietas nesaista – uzvaru pār Jauno ienaidnieku ar to, kas notika pēc tam, bet latvieši saista. Par to mums derētu vairāk padomāt.

– **Varbūt krievus raksturo arī tas, ka viņiem Latvijas vēstures stāsts iesākās ar Otro pasaules karu un to, kas notika pēc tam, bet ar to, kas notika pirms tam, viņi sevi nespēj identificēt.**

– Jā un nē. Krievi ir ļoti dažādi, un Latvijā mēs to bieži aizmirstam. Ņemsim par piemēru kaut vai vecdicībniekus, vai arī krievus, kas bija iesaukti leģionā, – vienam otram deputātam no Saimes opozīcijas tēvs ir bijis leģionārs, tādēļ mums vajag mazliet niansētāk vērtēt to, ko domā un dara krievi, tas nav tik ārkārtīgi melns un balts. Līdzdalībai kādā atceres pasākumā var būt ļoti daudz un dažādu nozīmju, vajag uzmanīgi interpretēt šīs lietas.

– **Krievijas un Latvijas attiecības ir arī kaut kāds paradokss, jo līdzaspastāvēšana ikdienā notiek mierīgi, bez vardarbības un atklātiem konfliktiem, tajā pašā laikā politiskajā līmenī ir cita atmosfēra. Pastāv vairāku līmeņu attiecības.**

– Kopā ar daudziem citiem pētniekiem mēs īstenojam valsts pētījumu programmu «Nacionālā identitāte», un mums notika seminārs, kurā diskutējām arī par jautājumu, vai Latvijā ir viena vai vairākas nacionālās identitātes. Nonācām pie secinājuma, ka, saskaitot tās lietas, kas visiem Latvijas iedzīvotājiem ir kopīgas vēsturiskajā atmiņā, informācijas telpā un vērtībās, iznāktu pavisam «plāna kārtā» un ka tās drīzāk ir dažādas identitātes, kas sadzīvo, nevis viena kopīga. Bet jautājums ir, vai šo kopīgo «plāno kārtu» kaut kādā veidā var padarīt biežāku un nopietnāku ar apzinātu valsts politiku. Es domāju, ka var, bet tas nav darīts. Ja runā par integrāciju, tas skaidri iezīmējas medijos un politikā, bieži vien ģeopolitiskās identitātēs – tur ir divas dažādas pasaules. Bet ir arī ļoti daudz kontaktu, dažādu sadarbību, latviešu valodas zināšanas pēdējos gados ir ievērojami uzlabojušas, un ir šī inerce un ierastā kopdzīve, ko neviens negrib izjaukt.

Kopumā attiecību dinamiku ar Krieviju es vērtēju diezgan piesardzīgi. Jebkuri soļi, kas juridiski nostiprina attiecības, slēdzot dažādus līgumus un vienošanās, ir ļoti labi, tie padara attiecības prognozējamākas un uz likuma balstītas, bet lielle valji nemainās – gan mūsu enerģētiskā atkarība, ko Krievija var izmantot saviem politiskajiem nolūkiem, gan interese par krievvalodīgo stāvokli, gan vēlme šeit īstenot ekonomisko ekspansiju. Tādēļ ir svarīgi noenkuroties Rietumu struktūrās un neļaut sevi nobīdīt malā, tikai tādējādi mēs varam uz stabiliem pamatiem veidot ilgtermiņa attiecības ar Krieviju.

Russia – Forever Unpredictable?

Nils Muižnieks, the director of Advanced Social and Political Research Institute of the Faculty of Social Sciences, University of Latvia, leads a study on historical issues in Russia-Latvia relations. The preparation of a book comprising studies by several researchers on varied manifestation of historical issues, their formation and meaning as well as controversial interpretations is approaching its conclusion and it is expected to be published this year. This study is one of the 79 research projects in different spheres that is funded by the University of Latvia. The book will be in English and will include articles that study the Russian authorities' official position on historical issues, the analysis of Russia's historiography on the Baltic States, the review of history textbooks, the analysis of historical documentaries, historical issues in the European Court of Human Rights, etc.

Juņņaņas Finanšu un ekonomikas universitātes pārstāvju vizīte
 LU Ekonomikas un vadības fakultātē 2010. gada jūnijā.
 Prof. Baiba Šavriņa (pirmā no labās) un
 fakultātes dekāns Māris Purgailis (otrais no labās)
 Foto: Toms Grīnbergs

Starptautiskā izaugsme Ekonomikas un vadības fakultātē

Elīna BELOVA

Latvijas Universitātes lielākā fakultāte – Ekonomikas un vadības fakultāte – lepojas ar daudzām starptautiskām sadarbības programmām.

Studentiem ir iespēja iesaistīties apmaiņas programmās, apmeklēt ārvalstu lektoru lekcijas un piedalīties starptautiskās konferencēs fakultātē, taču daļa starptautisko projektu tiek integrēti studijuursos, īpaši tiem studentiem, kuri izvēlējušies studēt specialitātēs ar starptautisku virzienu, piemēram, starptautiskā biznesa vadību.

Sarunājos ar Starptautisko ekonomisko attiecību katedras profesori Baibu Šavriņu, lai uzzinātu vairāk par Ekonomikas un vadības fakultātē organizētajiem starptautiskajiem projektiem. Pasniedzēja ir profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas «Starptautiskais bizness (ar specializāciju eksporta menedžmentā)» direktore, un viņa mēdz pārstāvēt Universitāti starptautiskās konferencēs un sarīkojumos, kur piedalās jaunu starpaugstskolu attiecību un sadarbības tīklu veidošanā.

No riebuma līdz sirdslīetai ekonomikā

Tas, kā LU Vēstures un filozofijas fakultātes absolvente nokļuvusi Starptautisko ekonomisko attiecību katedrā, ir liktenīgiem notikumiem bagāts stāsts. Baiba Šavriņa atceras: «Visu

izšķīra atrašanās tīstajā laikā un vietā, konkrēti – uz ielas stūra, un satikšanās ar zīmīgo pretimnācēju.»

Toreiz nodaļu, kur viņa studēja un gatavojās strādāt, slēdza, jo mācībspēki tā laika valdošās varas iespaidā zem akceptētiem lekciju nosaukumiem slēpa patieso studiju materiālu, piemēram, zem «Mūsdienu buržuāziskās filozofijas kritikas» – mūsdienu filozofiju, zem «Mūsdienu ētikas aktuālajām problēmām» – mūsdienu reliģisko filozofiju. Tas nebija

2009. gada oktobrī Kufšteinā (Austrijā) sanāksmē par doktorantūras programmas dibināšanu piedalījās Ekonomikas un vadības fakultātes pārstāvji: profesore Ērika Šumilo (otrā no kreisās), profesore Baiba Šavriņa (trešā no kreisās) un fakultātes dekāns Māris Purgailis (trešais no labās). Foto no privāta arhīva

no patīkamākiem brīžiem profesores dzīvē, tomēr liktenis kādā nozīmīgā dienā bija lēmis uz ielas stūra satikt Ojāru Potreki, Universitātes partijas sekretāru un docētāju, kurš aicināja strādāt Politekonomijas fakultātē. B. Šavriņa atteikusi, ka ekonomika bijis vienīgais priekšmets, kas studiju laikā viņai riebīs, tāpēc neiešot strādāt, taču docentam izdevies viņu pierunāt, jo O. Potreki piedāvājis lasīt lekcijas ekonomiskās domas vēsturē, kas tāda filozofija vien esot.

Nu ekonomika kļuvusi par profesores neatņemamu dzīves sastāvdaļu.

Francijas valdzinājums

Saikne ar Franciju profesorei veidojusies jau vidusskolā, jo viņa beigusi Anrī Barbisa Rīgas 11. vidusskolu (tagad – Rīgas Franču licejs). 1993. gadā Baiba Šavriņa ieguva Francijas valdības stipendiju un iespēju rakstīt doktora disertāciju ekonomiskā Sorbonnas Universitātē Parīzē (*Paris I Panthéon–Sorbonne*). Viņa to laiku atceras ar smaidu, jo toreiz līdzekļu bija ļoti maz – pat ēdiens tika gatavots uz gludekļa. Tā vietā, lai izbaudītu četrus gadus kultūras pārbagātājā valstī, B. Šavriņa doktora disertāciju uzrakstīja un aizstāvēja divos gados.

Kopš tā laika sākusi veidoties fakultātes sadarbība ar Franciju – organizēta pirmā lielā studiju programma «Eiropa un uzņēmums». Tās ietvaros brauca franču vieslektori un Lielajā aulā lasīja lekcijas. Sekoja cits projekts, kas deva iespēju iegūt diplomu par ES jautājumiem (tas ir līdzvērtīgs sertifikātam). «Tā kā pie mums brauca daudz franču vieslektoru, veidojās nopietna sadarbība, paplašinot Erasmus programmas iespējas LU studentiem. Šobrīd ar vienu no Francijas skolām ir ne tikai Erasmus līgums, bet arī vienošanās par dubultdiploma izsniegšanu,» stāsta profesore.

Likumsakarīgi, ka līdz ar interesi par Franciju un sadarbības projektiem Baiba Šavriņa kļuvusi par vadītāju Frankofonijas tīkla pārstāvēniecībai Latvijā. No 35 dalībvalstīm Latvija ir jaunākā tīkla dalībniece. Franciski runājošo tīkls veidots, lai stiprinātu zinātnes attīstību, vienojot pētniekus un studentus no visas pasaules. Programmas direktore stāsta par tīkla neizsmeļamām iespējām. Tās ir ne tikai konferences un doktorantūras skolas, bet arī publicēšanās iespējas. Pašreizējā aktualitāte ir ikgadējās prēmijas konkurss, kuram aicināti pieteikties arī doktoranti no Latvijas. Der zināt, ka pieteikumu var rakstīt arī angļu valodā.

Pasaules līmeņa doktoranti no Vācijas un Austrijas

Cita fakultātei nozīmīga sadraudzība ir saistīta ar dalību Eiropas universitāšu konsorciā, kas ir starptautisks sadarbības tīkls. Tā iniciatori bijuši austrieši un vācieši. Tīklā ir arī augstskolas no Lielbritānijas, Francijas, Spānijas (Kanāriju salām) un Čehijas. Tiek rīkotas videokonferences, kas līdz šim notikušas, LU sadarbojoties ar vāciešiem, taču plānots, ka tās turpmāk varētu būt starp trim un vairāk augstskolām. Videokonferences notiek katru gadu (līdz šim bijušas piecas), un tās tiek organizētas, abām augstskolām gatavojot vienu, iepriekš saskaņotu tēmu. Konferenču dienā labākie studenti prezentē semestra laikā izstrādāto darbu par konkrētu tēmu. Baiba Šavriņa ik gadu centusies iesaistīt visus savus studentus videokonferencē. Ārzemju studentiem tā ir lieliska iespēja pētījuma laikā iepazīt Latvijas ekonomiku un uzņēmējdarbības vidi, vietējiem studentiem – iespēja strādāt kopā ar citu valstu pārstāvjiem, redzēt atšķirīgu pieeju uzdevuma izpildē utt.

Pagājušajā rudenī Kufšteinā (Austrijas federālajā teritorijā Tīrolē) LU Vadībzinātnes doktora studiju programmas moduļa

Latvijas uzņemšana Frankofonijas tīklā. No 35 dalībvalstīm Latvija ir jaunākā tīkla dalībniece. Baiba Šavriņa (trešā no kreisās) ir Frankofonijas tīkla pārstāvēniecības Latvijā vadītāja. Foto no privāta arhīva

Baiba Šavriņa 2009. gada pavasarī Ķīnā. Foto no privātā arhīva

«Globālā vadība un līderība» ietvaros notika jaunas doktorantūras programmas atklāšana. Programmā plānota studiju kursu apguve gan Austrijā, gan Latvijā. Tā paredz 30 izcilu doktorantu studijas LU. Starp viņiem ir pasaules līmeņa lielo korporāciju vadītāji, piemēram, no *Deutsche Post* un *Siemens*, tāpēc programma ir liels solis fakultātes prestiža celšanā. Tā kā studentiem ir liela pieredze un zināšanas, viņu apmācībai speciāli jāgatavojas. Ar šiem doktorantiem strādās lektori no Latvijas, Austrijas, Vācijas un Amerikas. Programmā tiek organizētas arī diskusijas starp viesstudentiem un mūsu pašu doktorantiem. Viena tāda diskusija notika šā gada jūlijā.

Veidojot starptautisku vidi

Ne mazāk aizraujoši ir strādāt ar Balkānu valstīm. ES finansētā EU-SEE programma sniedz iespēju gan latviešiem, gan Balkānu iedzīvotājiem studēt kādā no sadarbības augstskolām. Ekonomikas un vadības fakultātē pagājušogad studēja jaunieši no Kosovas un Serbijas. Programma nodrošina visas ar studijām saistītās izmaksas.

Profesore Šavriņa ir pārliecināta, ka starptautiskā vide fakultātei nāk tikai par labu. Jo vairāk interesentu brauks studēt uz LU, jo lielākas iespējas piesaistīt finansējumu, kas savukārt ļauj celt fakultātes studiju kvalitāti.

LU lielākā fakultāte pievērsusi arī Lapzemes Universitātes interesi, no kuras uz Ekonomikas un vadības fakultāti bieži brauc vieslektori. Ik pa laikam viņi ierodas arī kopā ar studentiem, lai piedalītos kopīgā konferencē ar latviešu studentiem.

Eiropas universitāšu konsorcijs dalībnieki pie Ekonomikas un vadības fakultātes pēc darba sanāksmes 2009. gada oktobrī
Foto no privātā arhīva

Tilts starp Austrumiem un Eiropu

Fakultātei liels notikums ir sadarbība ar Ķīnu, tā tikko sākusī veidoties un radusies saistībā ar minēto Frankofonijas tīklu. Kādā frankofoniešu konferencē piedalījies Ķīnas Universitātes prezidenta vietnieks (pēc mūsu izglītības sistēmas – prorektors), taču nav sapratis ne vārda franciski, tāpēc Baiba Šavriņa ik pa laikam izpalīdzējusi ar skaidrojumiem, par ko tiek runāts. Kad viņa atgriezies Latvijā, saņēmusi ielūgumu Ekonomikas un vadības fakultātes dekāna pavadībā apmeklēt Ķīnu. Valsts dienvidos esošajā Juņņaņas provinces ciematā Kunmingā tika parakstīts vienošanās protokols starp LU Ekonomikas un vadības fakultāti un Juņņaņas Finanšu un ekonomikas universitāti par iespējamo sadarbību nākotnē. Sadraudzības partneri no Ķīnas šopavasār apmeklēja Latviju, un tas bija zīmīgs solis sadarbības attīstībā. Jaunajā mācību gadā uz Ķīnu studēt magistrantūrā brauks pirmais students no Latvijas – Renārs Lasks. Pēc B. Šavriņas domām, tā ir liela atbildība, jo viņš būs pirmais students no Latvijas ne tikai Kunmingā, bet visā Juņņaņā.

Pēdējā tikšanās reizē ar Ķīnas Universitātes pārstāvjiem profesore atskārtusi, cik izdevīgā situācijā atrodamies. ES esam kā tilts uz Krieviju, jo saprotam Krievijas kultūras īpatnības un spējam sazināties, taču Ķīnai esam interesanti ar to, ka varam iemācīt, kā komunicēt ar ES. Ķīniešiem esam tilts uz ES, jo mūsu programmas ir līdzvērtīgas citām ES augstskolām, un ar mūsu postpadomju pieredzi un mantojumu spējam sazināties viņiem saprotamā veidā.

To pašu gan nevarētu teikt par neseno vizīti, kad vasarā fakultāti apmeklēja delegācija no Azerbaidžānas. Baibai Šavriņai un viņas kolēģiem tas bijis liels kultūršoks. Pieeja, kādu fakultātē lieto, tāsot un prezentējot gan Latviju, gan LU, izrādījās nederīga. Lai gan nebija valodas barjeras, informācijas materiāls un pasniegšanas veids delegācijai nebija saprotams. Tādi jēdzieni kā «universitāšu sadarbības tīkli» vai «ekselences centri» viesiem palika neizprasti. Tas rosinājis pārdomāt, kā nākotnē sazināties un veidot sadarbību ar šā reģiona, piemēram, Uzbekistānas, Kazahstānas, iedzīvotājiem.

LU Ekonomikas un vadības fakultātē iespējas gūt starptautisku pieredzi netrūkst. Ja students būs motivēts un ieinteresēts gan mācību darbā, gan starptautiskā sadarbībā, Universitātes darbinieki ar prieku piedāvās un palīdzēs rast labākos risinājumus. «Tomēr studentiem, kas plāno daļu studiju perioda pavadīt ārpus valsts vai kuri ikdienā apmeklē lekcijas kopā ar ārvalstu viesiem, vajadzētu atcerēties, ka viņi ir ne tikai Universitātes seja, bet arī valsts pārstāvji, un tā ir liela atbildība, izvēloties, ko no savas kultūras parādīt,» sarunas nobeigumā atgādina profesore.

International Growth in the Faculty of Economics and Management

The professor of the UL Faculty of Economics and Management, the Chair of International Economic Relations, Baiba Šavriņa once studied philosophy, but she has acquired the Doctor's degree in economics. Besides working as a professor and the director of Master's study programme «International Business» B. Šavriņa encourages and creates new cooperation opportunities between the Faculty and other universities. She is the head of Latvian representation to the International Organization of the Francophonie, thus the Faculty's staff and students possess a wide range of opportunities to participate in conferences, publish their works in the editions of collaboration partners and get involved in the activities of doctoral schools. Successful cooperation has been established with France; European Universities Consortium, initiated by Germans and Austrians, is also of great importance, since international video conferences are organized in the Faculty and heads of the world's largest companies, doctoral students are matriculated. The Faculty takes part in the EU-funded programme with Balkan universities. Moreover, the new academic year brings stronger ties with Yunnan University of Finance and Economics in China – the first student from Latvia will pursue a Master's degree there.

Fizika kā pasaules izprašana

Urālos 2009. gadā

Kristīne VELIKA

Latviju var iztēloties kā brīnumainu vitrāžu, kurā katrs iedzīvotājs ir stikla gabaliņš, un kopā tie veido vienotu attēlu, kas nekādi nevarētu iztikt bez Latvijas Universitātes darbiniekiem un studentiem. Šoreiz saruna ar fiziķi Linardu Kalvānu – pētnieku, studentu, skolotāju, mācībspēku, kā arī aktīvu un radošu jaunieši.

Vārds, uzvārds: Linards Kalvāns

Vecums: 29

Nodarbošanās: pētnieks LU Lāzeru centrā, fizikas skolotājs Rīgas Centra humanitārajā vidusskolā, doktorants LU Fizikas un matemātikas fakultātē

Vajasprieki: ceļošana, dziedāšana LU Fizikas un matemātikas fakultātes korī «Aura», sportošana, fotografēšana u. c.

Bērnībā Linards vēlējās kļūt par kosmonautu vai Latvijas prezidentu, pieaugot radās vēlēšanās noskriet maratonu un uzkāpt Everestā. Galu galā viņš izvēlējās fiziku.

Linarda dzimtā puse ir Priekulji, kur pavadīts laiks līdz pat studiju uzsākšanai LU Fizikas un matemātikas fakultātē. Linards stāsta, ka spilgtākās bērnības un skolas laika atmiņas saistītas ar orientēšanās sportu, kurā piedalījies visa ģimene. Arī fizikas skolotājs un vienlaikus klases audzinātājs Igors Bužs bijis orientēšanās sporta piekritējs.

Interese par fiziku radās jau skolas laikā. Ievirzi deva vecāki, kuri ir inženieri, un nozīme bija saistošajām fizikas stundām. Turklāt ārpus skolas tika izmēģināti dažādi fizikas

eksperimenti – neliela spridzināšana utt. Skolā ķīmijai tika veltīta papildu uzmanība ķīmijas skolotāja Imanta Skrastiņa vadībā, un tas ļāva sasniegt atbilstošu rezultātu – Linards piedalījās divās starptautiskās ķīmijas olimpiādēs. Viņam skolā padevās visi eksaktie mācību priekšmeti, taču īpaši interesēja ķīmija.

– **Kā notika nākotnes profesijas izvēle? Kāpēc jūs nolēmāt studēt fiziku?**

– Ķīmija ir interesanta. Skolas laikā tā bija kā sava veida sports un iespēja apskatīt pasauli. Fizika ir fundamentāla zinātne, tā palīdz saprast, kā veidota šī pasaule, tā ļauj noskaidrot visu līdz pirmsākumiem un rada skaidrību pašam sev, tāpēc fizika pēc skolas likās pieņemama izvēle. Fizika nozīmē arī praktisku labumu cilvēku sadzīvē, ekonomikā.

1999. gadā Linards uzsāka studijas LU Fizikas un matemātikas fakultātē, kuras turpina vēl tagad – doktorantūrā.

Uz jautājumu par stereotipu, ka fizika ir ļoti grūti apgūstama, Linards atbild, ka studiju process ir bijis viegls, jo fizika vienkārši ir jāizprot. Studiju programmā Universitātē ir teorētiskais un eksperimentālais virziens. Linards izvēlējies teorētisko virzienu, jo pēc rakstura ir teorētisks; par laboratorijas darbiem Linards saka: tie palīdz labāk saprast, jo tad var redzēt, kā viss darbojas.

Paralēli studijām vienmēr tiek izdzīvota studenta dzīve ārpus nodarbībām, kas *fizmatiem* ir ļoti intensīva, piemēram, Linards bija viens no tiem, kas organizēja pirmo *fizmatu* laivu braucienu, tāpat viņš piedalījās Mazo oranžo, *fizmatu* partijās, dibināšanā, darbojās *Fizmatdienās* un piedalījās tradicionālajā LU Zinātnes kafejnīcā ar prezentāciju par dažādiem zinātnes paradoksiem.

Īslandē 2005. gadā

Pašlaik Linards pēdējo gadu studē doktorantūrā un izstrādā disertāciju «Līmeņu krustošanās signālu īpatnību modelēšana sārmu metālu tvaikos» (disertācijas tēma vēl tiks precizēta) LU rektora profesora Mārča Auziņa vadībā. Tēmas izvēli noteica semināros dzirdētais par šo izpētes jomu pie M. Auziņa, interese jau kopš skolas laika par mikropasauli un pakāpeniska iesaistīšanās dažādos projektos, kas skar šo tēmu.

– Ko jums nozīmē doktora grāda iegūšana? Tas ir galamērķis vai tikai viens no posmiem?

– Sākumā tas likās kā rādītājs – atzinība par ieguldīto darbu, apliecinājums, ka saprotu fiziku, pagodinājums. Šis grāds dos papildu iespējas strādāt fakultātē par pasniedzēju, jo man patīk un arī padodas skolotāja, pasniedzēja darbs. Pašlaik, kad lielākais darbs, izstrādājot disertāciju, jau paveikts, tas vairs neliekas kaut kas tik liels.

«LAR 2010» piedzīvojumu sacensībās

Linards ir fizikas skolotājs Rīgas Centra humanitārajā vidusskolā un iepriekšējā mācību gadā strādāja par mācībspēku Fizikas un matemātikas fakultātē, kā arī ir pētnieks LU Lāzeru centrā.

– Kā jūs izlemāt paralēli pētniecības darbam un studijām sākt strādāt skolā? Kā tas ir – mācīt skolā?

– Ideja par darbu skolā radās nejausi – 2002. gadā bija piedāvājums strādāt par fizikas skolotāju, jo skolās trūka eksakto priekšmetu skolotāju. Tomēr šis projekts netika realizēts līdz galam. Tad radās ideja pašam mēģināt sameklēt darbu skolā, un tā sāku strādāt. Sākumā gribēju pamēģināt tikai vienu gadu, taču iepatīkās būt par skolotāju un mācīt. Turklāt studentam allaž noder papildu ienākumi, un turpināju strādāt skolā pilnu slodzi līdz 2006. gadam, kad bija izlaidums manai audzināmajai klasei. Pašlaik skolā strādāju vienreiz nedēļā. Sadarbība ar skolēniem ir ļoti laba, kaut gan viņi mēģina izjokot. Var just atšķirību starp skolēniem un studentiem, jo skolēni ir emocionāli un uzreiz izrāda neapmierinātību, bet studenti sevi vairāk kontrolē. Darbs skolā ir laba prakse darbam Universitātē. Mācot skolā, man nav īpaša pasniegšanas stila, cenšos visu mācīt vienkāršāk, lai veidojas izpratne, jo galvenais ir zināšanu kvalitāte. Darbs skolā ir iespēja atslēgties no ikdienas, jo, komunicējot ar skolēniem, var gūt papildu enerģiju.

– Kādas ir diplomēta fiziķa perspektīvas? Kāpēc izvēlēties studēt fiziku?

– Fizika pati par sevi ir ļoti interesanta zinātne, un cilvēkam ir raksturīga vēlme visu izpētīt. Fiziķa perspektīvas ir ļoti plašas, jo mūsdienās trūkst tehniski domājošu cilvēku gan industrijā, gan zinātnē. Fiziķiem ir plašas iespējas atrast darbu gan Latvijā, gan ārzemēs.

Uz jautājumu par došanos strādāt uz ārzemēm pēc doktora grāda iegūšanas Linards Kalvāns atzīst, ka pašlaik nav konkrēta plāna. Iespējams, viņš pieteiksies uz *Postdoc* programmu, kura atbalsta jaunos zinātniekus, dodot iespēju strādāt zinātnes jomā ārzemēs, piešķirot finanses gan dzīvošanai, gan pētniecībai. Tomēr jaunais speciālists gribētu palikt un turpināt zinātnisko darbu šeit, jo Latvijā fizikas jomā ir daudz iespēju augt un attīstīties.

Perspektīvu apliecina sadarbība starp LU Lāzeru centru un ārvalstu zinātniekiem, piemēram, Armēnijas Nacionālo zinātņu akadēmiju un augstskolām. Kaut gan ekonomiskās krīzes laikā, samazinot valsts finansējumu, daļēji tiek kavēts izpētes darbs, atsevišķās lietās tiek panākta efektivitāte.

– Ņemot vērā, ka jums ir vairākas darbavietas un studijas, kā izdodas visu apvienot? Vai jums ir brīvais laiks?

– Visu ir iespējams apvienot, un ir arī brīvais laiks, jo es to plānoju.

Linardam Kalvānam ir vairāki vaļasprieki, kas ir diezgan laikietilpīgi. Viens no hobijiem ir sportošana – orientēšanās sports jau kopš mazotnes un sporta veidi ar pārbaudījumiem, piemēram, šogad jūnijā Linards piedalījās 24 stundu sacensībās, kurās dalībnieki komandā brauca ar riteņiem, peldēja ar laivām, devās pārgājienā.

Cits vaļasprieks ir ceļošana – tepat Latvijā un tālie braucieni uz otru pasaules malu. Kā stāsta doktorants, četrpadsmit piecpadsmit gadu vecumā viņš devies braucienā uz kalniem, kur ļoti iepaticies, tādēļ ik pēc laika viņš dodas ceļojumos viens pats vai nelielā komandā pa paša rūpīgi izstrādātiem maršrutiem. Dažādi misēkļi ceļā nav nekas briesmīgs, tieši otrādi – tā var ieraudzīt un iepazīt daudz ko jaunu. Ir ceļots pa Turciju, Taizemi, Īslandi, Krieviju. Linards atzīst, ka vieni no

Urālos 2009. gadā

spilgtākajiem iespajdiem bijuši Urālos – skaistas vietas un cīņa ar odu miljoniem. Uz Eiropas fona neparasta likusies Mongolija. Tur klātienē redzētais Saules aptumsums šķitis nesalīdzināms ar televīzijā vēroto. Pasaulē ir plaša, un nākamais ceļojums iecerēts Dienvidamerikas kontinentā. Tiek jau plānots ceļojuma maršruts.

Linarda hobijs ir arī dziedāšana LU Fizikas un matemātikas fakultātes jauktajā korī «Aura». Interesanta ir kora vēsture. Tas dibināts Rīgas Centra humanitārajā vidusskolā kā skolotāju koris, ko vadīja skolas absolvents Edgars Vītols. Sākumā korī bijis neliels skaits dalībnieku, tad *fizmatu* studentu vidū izplatījies informācija par šo korī, un pakāpeniski korī sākuši dziedāt arī vairāk studentu. Aptuveni trīs gadus aizbildniecību par korī nu ir uzņēmusies Fizikas un matemātikas fakultātes vadība, rezultātā ir izveidojies *fizmatu* jauktais koris. Kora repertuārā ir Latvijas koru dziesmu klasika un jaunās dziesmas, kā arī pasaules klasiskās mūzikas skaņdarbi. Šo skaņdarbu klausītāju auditorija ir Latvijas iedzīvotāji, piemēram, Dziesmu svētkos, kā arī Fizikas un matemātikas fakultātes mācībspēki un studenti un

fakultātes viesi fakultātes rīkotajās konferencēs, izlaidumos un citās svinībās, kas noris fakultātes telpās. Koris piedalās dažādos pasākumos ārpus dzimtenes, piemēram, 2008. gadā Vīnē, 2009. gadā Viļņā, un šajā rudenī koris dosies uz konkursu Vācijā. Kā atzīst Linards, dziedāšana korī ir dzīves pamatsastāvdaļa, kura noteikti ir ieplānota ikdienas darbos.

Arī mājaslapu veidošana ir Linarda aizraušanās, kas aizsākās 1998./1999. gadā, kad radās interese par jaunajām tehnoloģijām un vēlēšanās izveidot mājaslapu. Bija, protams, arī doma piepelnīties. Savas mājaslapas izveide Linardam saistījās ar savu uzņemto fotogrāfiju izstādīšanu, kuras vēlāk viņš papildināja ar ceļojumu aprakstiem. Tie ir noderīgi arī citiem ceļotājiem, plānojot braucienus, jo bieži vien informācija par atsevišķiem maršrutiem ir ļoti grūti pieejama vai neprecīza. Linarda fotogrāfijas un ceļojumu aprakstus varat aplūkot un izlasīt internetā: www.linards.net.

– Kas, jūsuprāt, jādara, lai cilvēka dzīve būtu pilnvērtīga? Kādi ir jūsu dzīves un ikdienas principi?

– Cilvēkam nav nekas jānožēlo, jo nevar laiku atgriezt atpakaļ, jādzīvo tālāk, it īpaši, ja neko nav iespējams labot vai mainīt. Jāmēģina darīt to, kas patīk, un nesatraukties par sīkumiem. Vajag pieņemt pasauli un lietas. Ir jādomā, jo cilvēka smadzeņes var daudz izdarīt.

Foto no privātā arhīva

Fizikas un matemātikas fakultātes jauktajā korī «Aura»

Physics as Understanding of the World

A talk with Linards Kalvāns – a UL researcher, physicist, doctoral student, teacher, UL lecturer as well as an active and creative young man. During the interview he speaks of his school times, career choice, physics, the wide range of opportunities in the field, his work with school and university students as well as his hobbies – travelling, singing, photography, etc. L. Kalvāns sees physics as a call and means for understanding the processes and discovering the clarity of the world's structure. The young researcher reveals that it is most important to do what one enjoys and what is significant for both oneself and others. Furthermore, physics studies offer many possibilities both in Latvia and abroad.

Nestāvi malā! Nāc un iesaisties!

Informāciju apkopojusi Keta SELECKA-TRUŠINSKA

Radošās aktivitātes

Radošā aktivitāte ir lielisks pašizpaušmes un pašapliecināšanās veids. Latvijas Universitātes Kultūras, mākslas un izglītības jaunrades biedrība «Juventus» piedāvā plašas jaunrades iespējas. Pašdarbnieki ik gadu piedalās konkursos, labdarības pasākumos, festivālos, izstādēs un priecē skatītājus un klausītājus ne tikai Latvijā, bet arī plašajā pasaulē, gūstot godalgas un atzinību.

Pašlaik biedrība apvieno vairāk nekā 900 dalībnieku 19 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos:

- **jauktais koris «Aura»** (mēģinājumi notiek Fizikas un matemātikas fakultātē, Zeltiņu ielā 8, 238. aud.; www.koris-aura.lv; prezidentes mob. tālr. 26354756);
- **jauktais koris «DeCoro»** (mēģinājumi notiek Bioloģijas fakultātē, Kronvalda bulvārī 4; www.decoro.lv; prezidentes mob. tālr. 26032249);
- **jauktais koris «Dziesmuvara»** (mēģinājumi notiek Šarlotes ielā 1a; prezidentes mob. tālr. 26351251);
- **jauktais koris «Jubilāte»** (mēģinājumi notiek Aspazijas bulvārī 5, 421. telpā (zālē); prezidenta mob. tālr. 29262765);
- **jauktais koris «Juventus»** (mēģinājumi notiek Raiņa bulvārī 19, Lielajā aulā, Mazajā aulā vai Teoloģijas fakultātes 2. auditorijā; www.juventus.lv; prezidenta mob. tālr. 26422528);
- **sieviešu koris «Latve»** (mēģinājumi notiek Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē, Jūrmalas gatvē 74/76, zālē; vadītājas mob. tālr. 20254048);
- **sieviešu koris «Minjona»** (mēģinājumi notiek Raiņa bulvārī 19, Lielajā aulā, Mazajā aulā vai Teoloģijas fakultātes 2. auditorijā; prezidentes mob. tālr. 29163604);
- **vīru koris «Dziedonis»** (mēģinājumi notiek Fizikas un matemātikas fakultātē, Raiņa bulv. 29; prezidenta mob. tālr. 29395562);
- **Prezidiju konventa vīru koris** (mēģinājumi notiek Tērbatas ielā 28; diriģenta mob. tālr. 29122123);
- **Tautas deju ansamblis «Dancis»** (mēģinājumi notiek Ekonomikas un vadības fakultātē, Aspazijas bulvārī 5, sporta zālē; www.dancis.lv; prezidentes mob. tālr. 26400752);

- **vidējās paaudzes deju kolektīvs «Dancis»** (mēģinājumi notiek Ekonomikas un vadības fakultātē, Aspazijas bulvārī 5, sporta zālē; www.dancis.lv; prezidentes mob. tālr. 26400752);
- **bērnu deju kolektīvs «Dancītis»** (mēģinājumi notiek Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48; repetitores mob. tālr. 26259620);
- **vokālais ansamblis «Dancis»** (mēģinājumi notiek Raiņa bulvārī 19, LU Vēstures muzejā; vadītājas mob. tālr. 29771020);
- **senās mūzikas ansamblis «Canto»** (mēģinājumi notiek Raiņa bulvārī 19, Teoloģijas fakultātes 3. auditorijā; vadītājas mob. tālr. 29828068);
- **deju folkloras kopa «Dandari»** (nodarbības notiek Fizikas un matemātikas fakultātē, Zeltiņu ielā 8, zālē; www.dandari.lv; vadītāja mob. tālr. 29138299);
- **Tautas lietīšķās mākslas studija «Vāpe»** (darbojas Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē, Jūrmalas gatvē 74/76; vadītājas mob. tālr. 26126609);
- **kamerorķestris** (mēģinājumi notiek Raiņa bulvārī 19, Mazajā aulā; diriģenta mob. tālr. 26485675);
- **Studentu teātris** (mēģinājumi notiek Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48; režisora mob. tālr. 28308329);
- **pūtēju orķestris** (mēģinājumi notiek Fizikas un matemātikas fakultātē, Zeltiņu ielā 8, sporta zālē; producentes mob. tālr. 29453043).

Visu kolektīvu nodarbības notiek regulāri divas trīs reizes nedēļā. Tajos iesaistīties aicināts ikviens LU students un darbinieks.

Kad notiek uzņemšana?

Jaunos dalībniekus savā pulkā LU mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi parasti aicina rudens semestrī, t. i., uzsākot jauno akadēmisko mācību gadu. Sekojiet līdzi informācijai par uzņemšanu pie ziņojuma dēļa un LU portālā www.lu.lv!

Papildu informācija LU portāla www.lu.lv sadaļā *Kultūra / Sports*.

Sports

Lai padarītu interesantāku studenta dzīvi un dotu iespēju nostiprināt vai uzlabot veselību, LU piedāvā plašas sportošanas iespējas. Sporta dzīvi LU organizē Sporta servisa centrs Olimpiskajā sporta centrā (Grostonas ielā 6b, Rīgā). Tā ir LU studentu sporta pamatbāze. LU sporta dzīve norit arī citās sporta bāzēs: s/n «Arkādija», Daugavas stadionā un LU fakultāšu sporta zālēs.

LU tiek organizētas nodarbības 14 dažādos sporta veidos, kurās pēc brīva apmeklējuma grafika piedalīties tiek aicināts ikviens LU students neatkarīgi no fizisko prasmiņu un iemaņu līmeņa. Nodarbības notiek sporta instruktoru vadībā vairākas reizes nedēļā.

Studentiem ir iespēja apmeklēt sporta nodarbības

• aerobikā,	• florbolā,	• paš aizsardzībā
• beisbolā,	• futbolā,	sievietēm,
• basketbolā,	• galda tenisā,	• riteņbraukšanā,
• brīvajā cīņā un	• orientēšanās	• šahā,
sieviešu cīņā,	sportā,	• vieglatlētiskā,
• deju grupā,		• volejbolā.

Paralēli ikdienas sporta nodarbībām norit sacensības populārākajos sporta veidos. Jau par tradīciju ir kļuvušas basketbola, futbola un volejbola līgas, kas norit visa studiju gada garumā. Ik gadu LU norit arī sporta spēles brīvā dabā, nakts turnīri mūzikas ritmā, karsējmeiteņu dejas un citas sportiskās aktivitātes.

Labākie studenti sportisti tiek iekļauti LU sporta izlasēs, kas aizstāvo Universitātes godu, piedalās dažāda mēroga vietējās un starptautiskās sacensībās. Labākajiem studentiem LU sporta izlasēs ir iespēja saņemt studiju maksas atvieglojumu.

LU ir pirmā augstākās izglītības mācību iestāde Latvijā, kur jaunieši vienlaikus var realizēt mērķus sportā un iegūt kvalitatīvu augstāko izglītību. Piemēram, sadarbībā ar futbola skolu METTA ir izveidota futbola komanda FS METTA/ LU. Labākie LU futbolisti spēlē 1. līgas komandā. Pretendēt uz iekļūšanu komandā var jau vidusskolā, ja skolēns spēj sevi apliecināt kā attiecīgā līmeņa sportists un vēlāk apņemas studēt LU. Futbola komanda trenējas profesionālos apstākļos un ir apgādāta ar nepieciešamo inventāru, lai spēlētāji varētu pilnveidot

Korporāciju vilinājums

Iespējams, ka savu vietu atradīsi un draugus vai domubiedrus visai dzīvei iegūsi kādā Latvijas studentu vai studenšu korporācijā. Pašlaik Latvijā ir 23 studentu korporācijas un 12 studenšu korporācijas.

Studentu korporācijas

«Lettonia», www.lettonia.lv	«Fraternitas Academica», www.academica.lv
«Fraternitas Arctica», www.arctica.lv	«Fraternitas Lataviensis», www.lataviensis.lv
«Selonija», www.selonija.lv	«Patria», www.patria.lv
«Lettgallia», www.lettgallia.org	«Fraternitas Livonica», www.frlivonica.lv
«Talavija», www.talavija.lv	«Vendia»
«Fraternitas Lettica», www.lettica.lv	«Lacuania», www.lacuania.lv
«Latvia», www.latvus.lv	«Fraternitas Imantica», www.imantica.lv
«Ventonia», www.ventonia.lv	«Gersicania», www.gersicania.lv
«Tervetia», www.tervetia.lv	«Fraternitas Cursica», www.fraternitascursica.lv
«Beveronija»	«Fraternitas Vanenica», www.vanenica.lv
«Philyronia», www.philyronia.lv	
«Fraternitas Metropolitana», www.metropolitana.lv	
«Fraternitas Vesthardiana»	

Studenšu korporācijas

«Daugaviete», www.daugaviete.lv	«Varavīksne», www.varaviksnes.lv
«Gundega», www.gundega.lv	«Sororitas Tatiana», www.sororitastatiana.lv
«Dzintra», www.dzintra.lv	«Aurora»
«Imeria», www.imeria.lv	«Spīdola», www.spidolas.lv
«Selga», www.selga.lv	«Zīnta», www.zintas.lv
«Gaujmaliete»	«Staburadze»

Korporācija ir akadēmiska mūža organizācija, kas apvieno Latvijas augstskolu studentes vai studentus, kā arī studijas beigušos. Latvijā darbojas atsevišķi studentu un studenšu korporācijas. Korporāciju galvenais mērķis ir izkopt tēvzemes mīlestību, godaprātu, taisnīgumu un darba tikumu, starp korporācijas biedriem pastāv draudzība, savstarpējā cieņa un atbalsts.

Korporācijām ir ļoti aktīva un interesanta iekšējā dzīve – regulāri notiek literārie vakari, sanāksmes, muzikālie sarīkojumi, dejas un paukošanās stundas (studentiem). Tāpat norisinās arī dažādi starpkorporāciju pasākumi, piemēram, 18. novembra gājieni, operas apmeklējumi, balles, sporta spēles, laivu braucieni, teātra un dziesmu festivāli, karnevāls u. c.

Kā iestāties korporācijā

Galvenais nosacījums – tev jābūt studentei vai studentam kādā no Latvijā akreditētām augstskolām. Katra semestra (vai studiju gada) sākumā korporācijas rīko viesu vakarus, kuros var iepazīties ar korporācijas biedriem un tās iekšējo dzīvi un izvērtēt, vai korporācija ir piemērota organizācija tieši tev. Parasti uz viesu vakariem uzaicina kāds no radiem, draugiem vai paziņām, kas ir korporācijas biedrs. Taču, ja nepazīsti nevienu no korporācijas, bet ir vēlme iestāties, korporāciju mājaslapās ir atrodama informācija par atbildīgajām amatpersonām, ar kurām vari sazināties, ja vēlies apmeklēt viesu vakaru kādā konkrētā korporācijā.

Zināšanai – par stipendijām

Korporāciju biedru studiju atbalstam pastāv vairākas stipendijas. Dažas no tām ir domātas konkrētās korporācijas biedru atbalstam, citas sniedz materiālu atbalstu visu korporāciju centīgākajiem studentiem. Nozīmīgākā ir korporācijas «Lettonia» filistras Roberta Rūša nodibinātā stipendija, kas katru gadu atbalsta lielu skaitu studentu un studenšu korporāciju biedru. Šo stipendiju administrē LU Fonds. Stipendijas paredzētas pamatstudiju (sākot no 2. kursa) un augstākā līmeņa studiju programmu studentiem. Papildu informācija par stipendijām: www.fonds.lv.

Personības korporācijās

Korporācijās darbojas arī sabiedrībā zināmas personības, piemēram, bijusī Latvijas Valsts prezidente un LU prof. Vaira Vīķe-Freiberga; tulkotāja un rakstniece Anna Žīgure; LU mācību prorektors un prof. Juris Krūmiņš; TV žurnālists Māris Olte; kardiologs un LU asoc. prof. Andrejs Ērglis; Latvijas Bankas prezidents Ilmārs Rimšēvičs un daudzi citi, kas akadēmiskajā, sabiedriskajā un saimnieciskajā dzīvē sasnieguši lielus panākumus.

Papildu informācija par korporācijām: www.spk.lv un www.pk.lv.

meistarību un vēlāk kļūtu par augstas klases sportistiem, kuri pārstāv Latvijas izlasi. Līdzīgi notiek arī basketbolā, volejbolā un florbolā.

Aktīvākajiem studentiem ir iespēja iesaistīties Sporta centra darbībā – būt ne tikai dalībniekam vai skatītājam, bet pašam iegūt pieredzi, esot sporta notikumu virpulī.

Kontaktinformācija

Sporta servisa centra direktors:

ugis.bisenieks@lu.lv

Futbola nodaļa:

girts.mihelsons@lu.lv

Basketbola nodaļa (vīriešu):

martins.zibarts@lu.lv

Basketbola nodaļa (sieviešu):

basketbols@lu.lv

Volejbola nodaļa (sieviešu):

Zigismunds Griguljuničs

(tāl.: 26220830)

Aerobikas nodaļa: ineta.miskuna@lu.lv

Cīņas nodaļa: brigita.bergmane@lu.lv

Vieglatlētikas nodaļa:

vieglatletika@lu.lv

Florbola nodaļa: florbols@lu.lv

Beisbola nodaļa: beisbols@lu.lv

Galda tenisa nodaļa:

Genādijs Kartuzovs

(tāl.: 26043582)

Šaha nodaļa:

Alberts Cimiņš (tāl.: 28804664)

Individuālie sporta veidi:

brigita.bergmane@lu.lv

Papildu informācija: www.lu.lv/sports un LU radio NABA raidījumā «Olē!» katru svētdienu plkst. 19.00.

Don't Stand Aside! Get Involved!

The UL offers every student a wide range of possibilities to participate in amateur artistic groups and sports activities. The cultural, artistic and educational creative society «Juventus» of the UL invites everyone to join 19 amateur artistic groups – choirs, ensembles, studios, dance groups, theatre, etc. The rehearsals are held two to three times a week and the new members are usually asked to join at the beginning of the academic year. The sports life of the UL is organized by the Sports Centre. It offers training in 14 different sports that takes place several times a week under the guidance of sports instructors. Championships in the leading sports take place alongside daily sports activities and the best athletes are included in the UL teams. Students are also welcome to join one of the Latvian student corporations.

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē

06.05.

Tiek atklāta Jauno medicīņu skola

6. maijā LU Mazajā aulā svinīgi tika atklāta Medicīnas fakultātes Jauno medicīņu skola (JMS), kas iecerēta kā aizraujošs lekciju un praktiskos nodarbību cikls Latvijas vidusskolu 10.–12. klašu skolēniem, kuri padziļināti interesējas par medicīnu. Mācības skolā būs bez maksas un sāksies šā gada oktobrī. JMS patrons ir Medicīnas fakultātes asoc. prof. un P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Kardioloģijas centra vadītājs Andrejs Ērglis, skolas vadītāja – Medicīnas fakultātes asoc. prof. Inese Folkmane. Jauno medicīņu skolā lekcijas lasīs un praktiskās nodarbības vadīs pieredzes bagāti Medicīnas fakultātes mācībspēki un Latvijas medicīnas nozares labākie praktiķi. Pieteikties mācībām JMS var līdz 30. septembrim.

08.05.

Pasākums «LU Mājā»

LU prezentācijas pasākums no Vērmanes dārza bija atgriezies savās mājās Raiņa bulvārī 19, lai 8. maijā no plkst. 16.00 līdz 22.00 «LU Mājā» sagaidītu vidusskolēnus. Jau piekto gadu interesentiem tika dota iespēja interaktīvi iepazīt LU 13 fakultātes, mācībspēkus un rektoru. Katrs LU ēkas kaktiņš slēpa kādu jau zināmu vai nezināmu studentisku stāstu. Fakultātes pārstāvji pasākumam bija sagatavojuši dažādas aktivitātes, lai sniegtu priekšstatu par studentu dzīvi, – ķīmiskos eksperimentus, viduslaiku ciņas, spēles ar strāvu un loģisko domāšanu, ekskursiju karcerī u. c. Bija iespēja ne vien vērot priekšnesumus, bet arī laimēt balvas un, protams, iztūlēt fakultāšu pārstāvjus par studiju iespējām LU. Pasākumā uzstājās arī LU pašdarbības kolektīvi.

10.05.

LU Jauno mūzikas grupu konkursa uzvarētāji

8. maija vakarā mazāk komerciālās mūzikas klubā «NABAKLAB»

ierastās Vērmanes dārza estrādes vietā šogad jau septīto gadu pēc kārtas notika LU Jauno mūzikas grupu konkursa fināls. Tajā no 19 grupām, kas bija iesniegušas savas dziesmas vērtēšanai, iekļuva vien sešas stilistiski izteiksmīgākās mūzikas grupas. Pirmo vietu konkursā ieguva neofolka grupa «Ēnu kaleidoskops», otro vietu – «Mozart's Revenge», trešo – «Sunday Jam Toast».

12.05.

L'ORÉAL stipendijas LU jaunajām zinātniecēm

12. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā tika pasniegtas 2010. gada L'ORÉAL Latvijas stipendijas «Sievietēm zinātnē» trim Latvijas zinātniecēm: Unai Riekstiņai, bioloģijas zinātņu doktorei, LU Medicīnas fakultātes docentei un Bioloģijas fakultātes Bioanalītisko metožu laboratorijas vadzīnei Inesei Čakstiņai, dabaszinātņu maģistrei, LU Bioloģijas fakultātes Bioanalītisko metožu laboratorijas zinātniskajai asistentei; Eļīnai Pajustei, dabas zinātņu maģistrei, LU Ķīmiskās fizikas institūta Cietvielu radiācijas Ķīmijas laboratorijas zinātniskajai asistentei.

15.05.

«Muzeju nakts» LU

Starptautiskās akcijas «Muzeju nakts» laikā 15. maijā LU Vēstures muzejs sadarbībā ar mūzikas klubu «NABAKLAB» bija izveidojis īpašu programmu, kas veltīta LU Lielajai aulai, kura šogad svin 75 gadu jubileju. Universitāte nakts programmu sāka ar autentisku Lielās aulās vēsturisko atklāšanas koncerta programmu. Vēsturiskā koncerta mūsdienīgo versiju pēc pusnakts vārēja klausīties klubā «NABAKLAB». Vēlējās vakara stundās LU centrālās ēkas viesiem bija iespēja apskatīt Lielo aulu un atbildēt uz pieciem anketas jautājumiem par aulu, lai iegūtu suvenīrus ar Universitātes simboliku. Kopumā LU Vēstures muzeja organizētos «Muzeju nakts» pasākumus apmeklēja 4750 interesenti. Raiņa bulvāra 19 pirmā stāva vestibīlā joprojām apskatāma izstāde «Aulas pasaule».

20.05.

Latvijas augstskolu reitingā LU pirmajā vietā

Jau trešo gadu «Latvijas Avīze» sadarbībā ar LU un dažādu nozaru ekspertiem, kā arī tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centru SKDS sagatavojusi Latvijas augstskolu reitingu. Tajā iekļautas visas Latvijas augstskolas – gan valsts, gan juridisko personu dibinātās, kopškaitā 32. Augstskolu rangu tabulā jau trešo gadu pēc kārtas pirmajā vietā ierindojusies LU.

22.05.

3. Latvijas Saules kausis

22. maijā LU Cietvielu fizikas institūtā norisinājās 3. Latvijas Saules kausa pasākums – lekcijas un sacensības, kurās piedalījās 58 komandas un vairāki desmiti skolotāju, vecāku un līdzjutēju. Dalībnieku Saules transportlīdzekļi tika izstādīti Cietvielu fizikas institūtā vispārējai apskatei. Pasākumu atklāja institūta direktors Andris Šternbergs un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Investīciju projektu departamenta direktors Māris Ēlerts. Pēc tam sekoja Saules transportlīdzekļu parāde ar kopīgu startu un sacensības. Pasākuma otrajā daļā tika lasītas lekcijas, notika diskusija par Saules kausa norisi, iespējamiem uzlabojumiem un trašu konstrukciju.

26.05.

Ievēlēts jaunais LU Senāts

26. maijā Lielajā aulā notika LU Satversmes sapulce, kas bija saukta, lai vēlētu jauno LU Senātu. Pirms vēlēšanām LU Senāta priekšsēdētājs un LU rektors uzstājās ar atskaitēm par paveikto kopš iepriekšējās Satversmes sapulces. Kopumā uz sanākumi bija ieradusies 227 Satversmes sapulces dalībnieki, no kuriem 142 bija akadēmiskā personāla pārstāvji, 19 – vispārējā personāla pārstāvji un 66 studentu pārstāvji. Sapulcē tika ievēlēti senatori no LU akadēmiskā un vispārējā personāla. Studentu pārstāvji savu 10 senatoru sarakstu iesniedza Senāta sēdē 31. maijā.

27.05.

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes jaunā nosaukuma svētki

LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte mainījusi nosaukumu, un 27. maijā notika jaunā nosaukuma – Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte – svētki. Fakultātes dekāns Andris Kangro svētku uzrunā uzsvēra, ka šis pārmaiņas ir loģiskas, jo mākslas joma attīstās dažādās fakultātes programmās jau no pašiem tās pirmsākumiem. Pasākumā notika jaunās plāksnes atklāšanas ceremonija pie fakultātes galvenās ieejas, tai sekoja Mākslas pēcpusdiens, kuras laikā tika atklāta fakultātes mācībspēku radošo darbu izstāde, studentu radošo darbu izstāde «Mana laika pulkstenis» un fakultātes vizuālajai identitātei veltīta izstāde.

29.05.

Rododendru audzētava «Babīte» – 30

29. maijā LU Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētava «Babīte» atzīmēja savas pastāvēšanas 30. gadadienu. Svinīgajā pasākumā audzētavas darbinieki saņēma LU vadības apbalvojumus. Audzētavas kolektīvu apveida arī Valsts prezidents Valdis Zatlers un izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe. Pasākumā piedalījās apmēram 300 viesi. Pēc svinīgās daļas koncertu sniedza mākslinieki Jānis Sproģis. Vēlāk viesi iepazīs ar plašo brīvdabas rododendru sugu un šķirņu kolekciju.

05.–06.06.

LU Studentu padomes Sporta spēles

5. un 6. jūnijā Salacgrīvā norisinājās LU Studentu padomes Sporta spēles 2010. Tajās 12 sporta veidos sacentās 365 dalībnieki, kas pārstāvēja 20 komandas. Par spēļu uzvarētājiem kļuva komanda «Old Mafia». Otro vietu izcīnīja komanda «bl», bet trešo vietu – «Estrādes Serpenfins».

no 2010. gada maija līdz septembrim

11.06.

Apbalvoti labākie sportisti

11. jūnijā LU Lielajā aula tika svināti un ar Atzinības rakstiem apbalvoti Universitātes dažādu sporta disciplīnu treneri un sportisti. Svinīgajā apbalvošanas pasākumā tika svināti 20 treneri un 158 sportisti. Pasākuma atklāšanas runu teica LU rektors Mārcis Auziņš. Šogad sportisti piedalījušies vairākās Latvijas un starptautiska mēroga sacensībās.

11.06.–14.07.

Izlaidumi Latvijas Universitātē

11. jūnijā LU sākās izlaidumi, kas turpinājās līdz 14. jūlijam. Kopumā šajā akadēmiskajā mācību gadā Universitāti absolvēja gandrīz 5800 jauno speciālistu. Izlaidumu 35 svinīgajos aktos diplomus saņēma apmēram 4750 LU 13 fakultāšu studenti. Pirmie izlaidumi šajā akadēmiskajā mācību gadā notika rudens semestrī, un Universitāti absolvēja 1059 jaunie speciālisti.

17.06.

LU nostiprina sadarbību ar Baltijas aizsardzības koledžu

17. jūnijā LU Senāta sēžu zālē tikās LU rektors Mārcis Auziņš un Baltijas aizsardzības koledžas komandants un brigādes ģenerālis Gundars Ābols, lai nostiprinātu savstarpējo sadarbību, oficiāli parakstot sadarbības līgumu un tādējādi paplašinot katras mācību iestādes studentu iespējas gūt daudzpusīgāku izglītību. Noslēgtā vienošanās paredz uzsākt sadarbību tādās jomās kā mācībspēku apmaiņa, abu izglītības iestāžu savstarpēja kredītpunktu atzīšana, kas Baltijas aizsardzības koledžas virsniekiem pavērs iespēju turpināt studijas un pilnveidot izglītību Universitātē, bet LU studentiem – Baltijas aizsardzības koledžā, kopīga dalība pētniecības un zinātnes projektos, kā arī kopīga konferenču un semināru organizēšana.

18.06.

Studentu padomei – 90

18. jūnijā LU Mazajā aula norisinājās svinīgā sēde par godu LU Studentu padomes 90 gadu jubilejai. Tajā piedalījās LU vadības un citu augstskolu studentu pašpārvalžu pārstāvji, kā arī LU Studentu padomes vecbiedri un tās pašreizējie biedri. LU Studentu padomes pirmsākumi meklējami 1919. gada septembrī, kad tika dibināta Latvijas Augstskola un izveidots Studentu padomes birojs, kura galvenais uzdevums bija sarīkot pēc iespējas ātrākas Studentu padomes vēlēšanas. Tās notika 1920. gada martā, un tas uzskatāms par LU SP dibināšanas datumu.

29.06.

Universitāte pārņēma BSRUN koordināciju

29. jūnijā LU notika svinīgs pasākums, kurā Universitāte no Turku Universitātes pārņēma Baltijas jūras reģiona universitāšu tīkla (The Baltic Sea Region University Network – BSRUN) koordināciju. Organizācijas koordinācijas pienākumus LU pildīs no 2010. gada 1. jūlija līdz 2013. gada 30. jūnijam. BSRUN tika dibināta 2000. gadā, lai veicinātu šo augstskolu sadarbību, ietverot arī studentu, pētnieku, mācībspēku un administratīvā personāla apmaiņu.

08.–11.07.

«Ziedu balle» LU Botāniskajā dārzā

Gada lielākie dārza svētki «Ziedu balle» šogad notika no 8. līdz 11. jūlijam LU Botāniskajā dārzā. Svētku viesiem bija iespēja iegādāties Latvijas labāko selekcionāru un dārznieku audzētās puķes un stādus, aplūkot ainavu arhitektu dārza dizaina paraugus par tēmu «Tejas laiks», bonsai kociņu kolekciju, kā arī floristu un tēlnieku veidotos vides

objektus un baudīt brīvdabas koncertu. Izstādes nobeigumā notika izstādes eksponātu izpārdošana.

14.–18.07.

Pasaules mēroga konference sinoloģijā

No 14. līdz 18. jūlijam pirmo reizi Latvijā notika Eiropas Sinologu asociācijas (EACS) konference «Kultūra kā jauzu pilns tilts» (*Culture is a crowded bridge*). Tā LU pulcēja vairāk nekā 200 dalībnieku no Eiropas un Āzijas valstīm, kuri pēta jomas, kas saistītas ar Ķīnu. Paralēli oficiālajai konferences norisei bija iespēja apmeklēt arī grāmatu izstādi un Ķīniešu filmu vakaru. Konferenci organizēja LU Āzijas studiju institūts.

29.07.

Ekskursiju cikls Morbergu vasarnīcā

29. jūlijā Jūrmalā svinīgā pasākumā tika atklāts ekskursiju cikls «Uz Latvijas Universitātes dižmecenāta Kristapa Morberga vasarnīcu!». K. Morberga vasarnīca ir viens no lielākajiem arhitektūras šedevriem Jūrmalā. Tajā bija aplūkojama arī izstāde par mecenātu K. Morbergu, kur izstādītas grāmatas par dižmecenātu, apkopoti preses materiāli no 20. gs. sākuma līdz šim brīdim. Ekskursiju cikla svinīgajā atklāšanā piedalījās pārstāvji no Jūrmalas domes, LU, LU Fonda un LU Bibliotēkas. Ekskursijas gidi bija LU Fonda stipendiāti.

09.–11.08.

Konferencē LU pulcējās Ziemeļvalstu hidrologi

No 9. līdz 11. augustam LU notika XXVI Ziemeļvalstu hidrologu konference «Hidroloģija: no pētījumiem līdz ūdens resursu apsaimniekošanai» (*Hydrology: From research to water management*). Konferenci organizēja LU, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Konferences mērķis ir veicināt pieredzes apmaiņu starp hidroloģijas pētniekiem un praktiskajiem lietotājiem dažādās jomās par pētniecību prioritātēm, metodēm, datiem, zināšanām un rezultātiem, lai labāk izprastu hidroloģiskos procesus un uzlabotu ūdens resursu apsaimniekošanu. Konferencē piedalījās vairāk nekā 110 dalībnieku no 16 valstīm.

03.09.

LU darbinieku sapulce

LU rektors profesors Mārcis Auziņš, uzrunājot LU saimi 3. septembrī Lielajā aula, raksturoja aktuālo situāciju Latvijas augstākās izglītības sistēmā, analizēja šā gada studentu uzņemšanas rezultātus un LU budžetu, kā arī aicināja darbiniekus šo gadu LU pasludināt par kvalitatētes gadu. Rektors darbiniekus informēja arī par Torņakalna akadēmiskā centra projekta gaitu u. c. Pasākuma noslēgumā, pasniedzot īpašus diplomus, rektors sveica jaunievēlētos LU asociētos profesorus un profesorus, kā arī pasniedza rektora Atzinības rakstus darbiniekiem, kas devuši īpašu ieguldījumu Alma Mater attīstībā.

05.09.

Aristoteļa svētki

5. septembra vakarā Doma laukumā pirms jaunā studiju gada sākuma LU Studentu padome rīkoja jauno studentu jeb Aristoteļa svētkus. Rektors M. Auziņš svinīgajā uzrunā jaunajiem studentiem mudināja izmantot LU piedāvātās iespējas un iesaistīties dažādās studentu aktivitātēs, kā arī papildināt zināšanas un kļūt intelektuāli bagātākiem. Jaunos studentus bija ieradusies sveikt arī izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe un Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs. Ar interesi pasākuma dalībnieki uz klausīja arī pašu Aristoteļa, kurš no Latvijas Radio nama balkona ar runu iedvesmoja katru jauno studentu. Studentus sveica korporāciju, fakultāšu studentu pašpārvalžu pārstāvji u. c. Vakara svinīgā daļa noslēdzās ar lāpu gājieni cauri Vecrīgai uz Alma Mater, un pasākuma otrajā daļā gan jaunie, gan vecāko kursu studenti turpināja svinēt jaunā studiju gada sākumu LU galvenajā ēkā.

Jubilejas 1 lata monēta (sudrabs)
Ls 23,00

Krūze
Ls 5,50

Glāze
Ls 5,97

Konfekšu kārba
Ls 2,45

Latvijas Universitātes suvenīri

www.lu.lv/par/suveniri

Suvenirus var iegādāties Raiņa bulvārī 19, 127. telpā vai LU Apgāda grāmatnīcā.

Polietilēna maisiņš
Ls 0,23

T-krekls
Ls 7,00

Polo krekls
Ls 10,00

Kalendārs
Ls 1,82

Lina auduma maisiņš
Ls 4,50

Atstarotājs
Ls 1,76

Pildspalvu komplekts
Ls 38,65

Pildspalvu komplekts
Ls 15,80

Pildspalva
Ls 1,50

Nozīmīte
Ls 0,85

Pildspalva
Ls 1,40

Zīmulis
Ls 0,45

ISBN 978-9984-825-70-0

9 789984 825700 >

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919